

CAOP

Inlichtingen: Rob Dircke
Postbus 556, 2501 CN Den Haag
Lange Voorhout 13, 2514 EA Den Haag
KVK-nummer 41158878

Telefoonnr.: 06 – 83 57 38 03
E-mailadres: r.dircke@caop.nl
Datum: 11 februari 2022
0 bijlage(n)
Ons kenmerk SOD/21.0554
Zaaknummer: G.1.01

Verslag van een vergadering van het SOD op 2 december 2021 van 13.00 tot 15.10
uur in het perscentrum van het Ministerie van Defensie te Den Haag en via MS Teams

Deelnemers:

Van de zijde van Defensie

H. Kamp (voorzitter) W. Hoogendoorn, S. Pijpstra, M. Suwout, W. Schwab, T. de Kleijn, L. de Haan MST,
L. Jansen, C. van Drongelen, T. de Kort MST, F. Eveleens MST

Van de zijde van de centrales

J. Kropf, S. Hop, J. Schot (CCOOP), J. van Hulsen, J. Debie (AC), R. Schilperoort, T. van den Berg, M. Manschot
MST (ACOP), R. Pulles, T. van Leeuwen (CMHF)

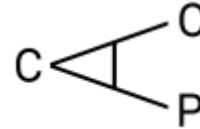
Van de zijde van BZK : A. Lammeretz

Van de zijde van Financiën (IRF) : F. Planjer

Van de zijde van het secretariaat: R. Dircke, V. Swens MST (CAOP)

Agenda (SOD/21.0502):

1. Opening, mededelingen, vaststellen agenda
2. Vaststellen verslag en actiepuntenlijst 14 oktober 2021 (wordt nagezonden)
3. Terugkoppeling uitkomsten achterbanraadplegingen over uitkomsten gesprekken SOD d.d. 14 oktober 2021
4. Communicatie en vervolg
5. Rondvraag en sluiting



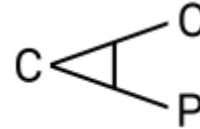
Agendapunt 1. Opening, mededelingen, vaststellen agenda

De voorzitter opent de vergadering om 13.00 uur en heet allen welkom. Spreker geeft aan het als een voorrecht te ervaren dat hij deze vergadering heden mag voorzitten. Vandaag spreken partijen over datgene wat is besproken over de AV-ruimte 2021. Deze ruimte is extern door de minister van financiën en het kabinet vastgesteld en bezien is hoe daar het beste resultaat uit kan worden gehaald. Tot een resultaat is het niet gekomen maar wel is vastgesteld wat het maximaal haalbare is binnen de beschikbare ruimte en in die hoedanigheid is de uitkomst voorgelegd aan de leden van de centrales. De vraag is of deze raadpleging heeft geleid tot een conclusie bij de centrales. De centrales krijgen om de beurt de gelegenheid om te reageren en aan te geven tot welke conclusie zij zijn gekomen.

De heer Kropf attendeert de voorzitter erop dat het gebruikelijk is dat alle partijen bij dit agendapunt de gelegenheid krijgen om mededelingen te doen en stelt voor om daarmee te beginnen. Zelf deelt spreker het volgende mee. Ook hij vindt het een voorrecht dat vandaag de minister zelf deze vergadering voorziet en vindt het belangrijk om dit te memoreren aangezien de centrales al heel vaak hebben gevraagd welk onderwerp belangrijk genoeg was voor de minister om de vergadering voor te zitten. Spreker vindt het fijn dat de minister het onderwerp van vandaag zo belangrijk vindt dat hij de tijd vrij heeft gemaakt om hier aanwezig te zijn en hij heet hem namens de CCOOP welkom. Verder wil spreker opmerken dat er een verslag op de agenda staat dat wederom niet binnen twee weken na de vorige vergadering is ontvangen en hij roept de werkgever op om zeker te stellen dat de centrales de verslagen voortaan tijdig aangeleverd krijgen omdat deze bij de voorbereiding nodig zijn.

De voorzitter antwoordt dat deze oproep duidelijk is, hij heeft wel gezien dat het een zeer uitgebreid verslag is. Zelf is spreker gewend dat er wat aangeklede conclusies in verslagen komen te staan dus dat datgene wordt vastgelegd wat met elkaar is geconcludeerd. In dit overleg is er echter sprake van een andere praktijk van lange, uitgebreide verslagen en hij informeert of dit de deelnemers aan dit overleg bevalt.

De heer Schilperoort geeft aan dat het hem in elk geval niet bevalt; hij vindt dat de verslagen veel te uitgebreid zijn en hij zou deze in principe graag veel korter willen zien. Echter, deze uitgebreidheid is een gevolg van de gang van zaken in de afgelopen jaren waardoor een wat spreker noemt “georganiseerd wantrouwen” is ontstaan. Immers, als niet alles wordt vastgelegd wat partijen met elkaar bespreken dan wordt later ontkend wat er is gezegd. Maar in principe bevalt het spreker niet. De heer Kropf is het in dezen eens met de heer Schilperoort en hij wijst erop dat wat nu voorligt een conceptverslag is dat vervolgens wordt vastgesteld en dan “vastgesteld verslag” wordt genoemd. Helaas is in het verleden gebleken, ook in AAC-procedures, dat uit de kleine lettertjes en teksten moest worden afgeleid wat er was bedoeld waardoor noodzakelijk is gebleken dat niet alleen moet worden opgeschreven wat er *wel* wordt bedoeld maar ook wat er *niet* wordt bedoeld. Derhalve is spreker het met de heer Schilperoort eens dat de praktijk van uitgebreide verslagen noodgedwongen zo is gegroeid. De voorzitter repliceert dat hij de heer Schilperoort echter ook nog iets anders heeft horen zeggen en informeert of er nog anderen zijn die willen reageren op dit punt. De heer Van Hulsen sluit zich ook aan bij de woorden van de heer Schilperoort. Wat hem betreft gaat het wel wat te ver om een verslag te maken waarin slechts de hoofdlijnen en de afspraken staan. Hij vindt het belangrijk dat waar nodig ook de inhoud van de gevoerde discussies wordt weergegeven zodat de verschillende standpunten zichtbaar worden. Dit heeft niet alleen een functie in de interactie tussen partijen maar ook in die met de achterban. Verder vindt spreker het huidige overleg niet geëigend voor verdere discussie hierover, op een ander moment zou hij daar graag eens over willen spreken. De voorzitter antwoordt dat dit de eerste keer is dat hierover wordt gesproken en hij wil graag iedereen de gelegenheid bieden om er wat over te zeggen. De heer Van Leeuwen is het met de heer Schilperoort eens dat er sprake is van een vorm van georganiseerd wantrouwen en het zou hem veel waard zijn als dat in de toekomst niet meer nodig zou zijn. De voorzitter geeft aan dat het vertrouwen van Defensie in de medewerkers en dus ook in hun vertegenwoordigers groot is en tevens vindt hij Defensie een organisatie die het vertrouwen van de medewerkers waard is. Daarom wil hij bekijken of dit op een andere manier zou kunnen gebeuren. Hij zal zich daarop beraden en wellicht overleg plegen met het CAOP, mogelijk komt hij dan bij een volgende gelegenheid met een voorstel hiervoor.



Agendapunt 2. Vaststellen verslag en actiepuntenlijst 14 oktober 2021

(SOD/21.503)

Dit verslag zal in een volgende vergadering worden vastgesteld.

Agendapunt 3. Terugkoppeling uitkomsten achterbanraadplegingen over uitkomsten gesprekken SOD d.d. 14 oktober 2021

De voorzitter stelt de uitkomst van de achterbanraadpleging aan de orde en wat hem daarbij bijzonder interesseert zijn de conclusies die de centrales daar zelf uit hebben getrokken. De ACOP krijgt als eerste het woord. De heer Van den Berg leest de appreciatie van de ACOP voor, deze is integraal in dit verslag opgenomen:

“Tijdens het SOD van 14 oktober jl heeft de ACOP u laten weten dat het geld dat u beschikbaar heeft gesteld voor een CAO voor 2021 onvoldoende is om met de ACOP tot een onderhandelaarsresultaat te komen. Vanwege het al lang lopende onderhandeltraject was de ACOP echter bereid om dat wat mogelijk is binnen de ruimte die het kabinet en u als werkgever beschikbaar willen stellen voor een CAO, voor te leggen aan de leden. Wij hebben daarvoor in dat SOD gezamenlijk een maximaal haalbaar compromis tussen alle deelnemende partijen op papier gezet. Wij hebben datgene wat daarop aan het defensiepersoneel is gepresenteerd dan ook voorgelegd aan onze leden. Samen met onze zuster centrales hebben we eerst gezamenlijk zo feitelijk mogelijk uitleg gegeven aan het defensiepersoneel van datgene wat is opgeschreven.

Daarnaast hebben de bonden die onderdeel uitmaken van de ACOP hun eigen achterban raadpleging gedaan en daarbij een appreciatie gegeven aan hun leden van datgene wat is gepresenteerd. Onze leden zijn daarbij op meerdere manieren door ons geïnformeerd. O.a. via een CAO special, Q&A's, een video van de gezamenlijke presentatie van de voorlichting door de SCO en het houden van meerdere vragen uurtjes. Onze kaderleden hebben op de werkvloer hun oor te luisteren gelegd om op te halen hoe onze leden erover denken. Daarnaast hebben de AFMP, MARVER en FNV overheid een enquête gehouden onder hun leden. In een bijeenkomst van het bestuur met kader en leden is voor de ACOP de balans opgemaakt en is gekeken of de uitkomst van de enquête overeenkomt met het gevoel dat de kaderleden op de werkvloer bij de leden hebben opgehaald. De enquête is binnen de werkwijze van de ACOP ondersteunend voor de definitieve besluitvorming en bij het beoordelen van de resultaten wordt door de ACOP rekening gehouden met representativiteit van de groepen leden die de enquête invullen. Onze leden zijn over de meest belangrijke zaken uit het gepresenteerde bod gevraagd naar hun oordeel. De enquête is ingevuld door ruim 10% van de leden, waarbij door alle categorieën personeel, waaronder actieve militairen (zowel officieren, onderofficieren en manschappen) en burgerpersoneel, gereageerd is. Dat is in lijn met de reactie op enquêtes n.a.v. eerdere CAO's. Gelet op hoe daar door statistici mee wordt omgegaan is dat voor ons voldoende om de uitkomst met een marge van maximaal 10% naar boven of beneden als representatief te zien. Waarbij datgene wat onze kaderleden in het land hebben gehoord de balans eerder naar boven dan naar beneden laat doorslaan.

Over een aantal zaken waren onze leden in meerderheid positief, zoals een eerlijkere verdeling van het geld voor het WWV en het instellen van een nieuwe tijdelijke FLO regeling voor burgers in zware beroepen.

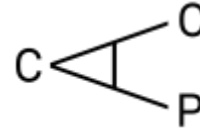
Over andere zaken waren onze leden echter buitengewoon negatief. Daarbij sprongen twee zaken in het oog. Onbegrip over een loonbod dat niet structureel de inflatie dekt en het vertrouwen in het kabinet en de werkgever dat bijna volledig verdwenen is.

De belangrijkste vraag die door ons gesteld is, is of onze leden zich aansluiten bij het eerder door de ACOP in het SOD uitgesproken NEE, of dat dit NEE moet worden omgezet in een JA. De uitkomst op die vraag is dat ongeveer 75% van onze leden zich aansluit bij het eerder uitgesproken NEE van de ACOP. En dat wil niet eens zeggen dat de overige 25% volmondig voor een JA is. Van die groep leden was eigenlijk ruim 22% het wel eens met het NEE, maar die vertelden ons: “maak er toch maar JA van want er komt toch niet meer”.

Uiteindelijk heeft deze achterban raadpleging ertoe geleid dat door ons is vastgesteld dat het eerdere NEE van de ACOP tegen deze uitkomst voor de ACOP een NEE blijft.

Ik zou nu kunnen stoppen, maar wil toch nog een paar zaken onder uw aandacht brengen.

Wat ons in het land tijdens de informatiebijeenkomsten en onze achterbanraadpleging opviel, was een gevoel van gelatenheid onder veel defensiemedewerkers. En dat vinden wij een erg zorgelijk signaal. In eerdere trajecten



waren mensen vaak nog vooral boos en teleurgesteld over het gebrek aan respect en waardering dat soms bleek uit datgene wat aan het defensiepersoneel geboden werd.

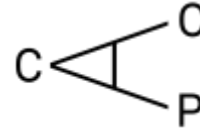
Dat betekent voor ons dat er toen nog veel meer sprake was van emotionele betrokkenheid. De door ons gesignaleerde gelatenheid werd vooral ingegeven door het gevoel bij onze achterban dat hun kritiek en gerechtvaardigde wensen over hun arbeidsvoorwaarden door de werkgever en politiek verantwoordelijken niet serieus worden genomen. Dat kan tot gevolg hebben dat een nog grotere uitstroom en daardoor nog meer vacatures op de loer liggen. Het is daarnaast ook een signaal dat de altijd zo geroemde loyaliteit van de defensiemedewerkers ernstig is ondermijnd door de houding en het handelen van de werkgever. Dat dit zo is wordt voor nog eens verstrekt door wat ik eerder vertelde over het bijna volledig ontbreken van vertrouwen in het kabinet en de werkgever bij onze leden. Op een vraag hierover in onze enquête gaf bijna 94% van de respondenten aan geen enkel vertrouwen meer te hebben in het kabinet en bijna 78% dat zij geen vertrouwen meer hebben in de Minister in zijn rol als werkgever. En dat gevoel bij onze leden is niet alleen veroorzaakt door dit laatste CAO bod, maar vooral ook door het veelvuldig niet nakomen van eerdere CAO afspraken, zoals bv. de invoering van het nieuwe bezoldigingsstelsel. Een van onze kaderleden gaf dit treffend weer door te stellen dat het gevoel leeft bij onze achterban dat het kabinet en de werkgever het personeel inderdaad op 1 zetten. Maar dan wel op 1 op een schaal van 1-10 waarbij een 10 voor uitmuntend staat!"

De voorzitter begrijpt uit het relaas dat de ACOP haar besluitvorming op twee manieren vorm heeft gegeven. Allereerst heeft de centrale haar oor bij de leden te luister gelegd en daarna heeft zij een enquête onder de leden gehouden, hetgeen spreker een goede aanpak vindt. Ook heeft hij begrepen dat slechts 10 procent van de leden gebruik heeft gemaakt van de mogelijkheid om te reageren hetgeen de heer Van den Berg bevestigt: er hebben 2200 leden gereageerd. De voorzitter informeert hoe de ACOP daar tegenaan kijkt en vraagt zich af of dit samenhangt met het beschreven gevoel van gelatenheid. Dat is volgens de heer Van den Berg zeker een belangrijke factor hierbij en dit is ook in lijn met eerdere enquêtes. Daar staat tegenover dat 10 procent wordt beschouwd als voldoende resultaat om statistisch gezien voldoende zwaarte aan de uitkomst te kunnen hechten, redenen waarom de ACOP dit niet als een probleem ziet.

De heer Kropf reageert namens de CCOOP en geeft aan dat het maximaal haalbare pakket binnen de arbeidsvoorwaardenruimte van Defensie is voorgelegd aan de achterban. Hiervoor zijn diverse gesprekken gevoerd en telefonische sessies en webinars gehouden. Daarnaast is op basis van deze raadplegingen een enquête gehouden en is geconstateerd dat 85 procent van de achterban tegen het voorgelegde pakket is. Wat daarbij opviel is dat tussen de verschillende groepen weinig verschil zat. Zowel jonge militairen als gepensioneerde leden of UGM-leden hadden vergelijkbare resultaten. Het belangrijkste wat de CCOOP heeft geconstateerd is dat er vooral weinig vertrouwen is over gedane toezeggingen en dat er onvoldoende vertrouwen is in de nog niet uitgewerkte delen van dit akkoord. Dit is gebaseerd op ervaringen uit het verleden. Men heeft bovenal last van gelatenheid en berusting. Dit geeft de CCOOP echt het gevoel dat de eerder ingezette positieve wending van de vertrouwensspiraal wederom negatief ombuigt. Bij de vorige resultaten die akkoorden werden heeft de CCOOP geconstateerd dat er kleine stapjes waren gezet in de juiste richting en dat de negativiteit de bodem leek te hebben geraakt echter, partijen bevinden zich op dit moment in een negatieve spiraal. De constatering van het grootste deel van de achterban van de CCOOP is dat er geen enkel respect of waardering spreekt vanuit het voorgelegde pakket.

De heer Van Hulsen reageert namens het AC en geeft aan dat aan elk lid de gelegenheid wordt geboden zijn mening te geven, daarom is een enquête voor iedereen uitgezet. De reacties die worden ontvangen moeten voldoen aan de eis dat deze representatief zijn. Daar waar de respons bij de ACOP slechts 10 procent was is de score bij het AC wat hoger maar deze was ook niet bijster groot: afgerond 17 procent. Dit is voor het AC evenwel voldoende representatief. Bij het AC was de uitkomst lange tijd spannend en bleef lang onduidelijk of de meerderheid voor dan wel tegen was. Uiteindelijk bleek dat er een zeer nipte meerderheid tegen was, maar dat is dan wel geprojecteerd op de totale groep leden. De spelregels van het AC bepalen hierover dat als het verschil tussen voor en tegen te klein is zij moeten gaan wegen. Daarbij is onder meer gekeken naar de vraag voor wie het pakket elementen bevat die belangrijk zijn en wie er heeft deelgenomen aan de enquête. Dan wordt bekeken hoe deze twee elementen bij elkaar passen om te voorkomen dat als er iets in het pakket zou zitten dat voor de KM heel belangrijk is kan worden overruled door bijvoorbeeld de KL. In casu is meegenomen dat de gepensioneerden eigenlijk geen belang hebben bij de inhoud van dit pakket en daarom is het resultaat van deze groep gesepareerd

Georganiseerd overleg Sector Overleg Defensie (SOD)



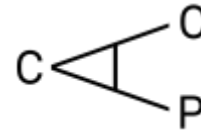
oftewel daar is een wat ander gewicht aan toegekend. Daardoor wordt het verschil tussen voor- en tegen iets groter maar het resultaat blijft wel binnen de marge van 5 procent. De uitkomst is met het kader besproken en uiteindelijk is geconcludeerd dat het AC de meerderheid van de stemmen - maar ook de meerderheid van de belanghebbenden - volgt. Dit betekent dat ook het AC de uitkomst van de onderhandelingen afwijst. Ten aanzien van degenen die wel voor hebben gestemd geeft spreker de volgende toelichting. Toen het AC het evenwicht tussen voor- en tegenstemmers zag aankomen is onderzocht of daar iets achter schuilt dat deze verdeling verklaart. Ook het AC had aan de voorkant al dat ingeschat wat er in de cijfers werd teruggezien. Bij de ja-stemmers zijn er maar weinigen die hebben aangegeven zo te stemmen omdat zij vonden dat er sprake zou zijn van een goede uitkomst. Zij worden vooral gedreven door overwegingen zoals “pakken wat je pakken kunt op dit moment” en “morgen zien we wel weer verder.” Verder heeft een behoorlijk grote groep kenbaar gemaakt dat als ze wat geboden is nu niet pakken het AV-geld zal verdwijnen en het dan nog maar de vraag is wat er volgend jaar gaat komen. Verder is gebleken dat in deze groep zeer veel mensen zitten die, net als degenen die “nee” hebben gestemd, de oprechte overtuiging hebben dat het voor hen om meer ging dan alleen het pakket dat als uitkomst voor de arbeidsvoorwaarden is voorgelegd. Het gevoel is dat men met elkaar door het ijs is gezakt en er is sprake van gevoelens van uitzichtloosheid en moedeloosheid bij de mensen vanwege het perspectief. Dit heeft het stemgedrag bepaald. In dit opzicht sluit hetgeen spreker heeft geobserveerd aan bij wat door de andere centrales is gezegd. Tot slot ziet ook het AC, zoals ook al door de CCOOP werd gesteld, geen verschil tussen de verschillende leeftijdsgroepen. Daarbij is gekeken naar het effect van de 1000 euro eenmalige uitkering, die voor een lagere rang relatief zwaarder aantikt dan bij een hogere rang. Daarbij is gebleken dat dit geen verschil maakt bij de verhouding tussen voor- en tegenstemmen.

De voorzitter stelt vast dat ook het AC “nee” zegt tegen de uitkomst van de AV-onderhandelingen. Bij de toelichting is weliswaar niet het begrip “gelatenheid” gebruikt maar toch is op vergelijkbare wijze gezegd dat - in aansluiting op het gebrekkige vertrouwen dat de medewerkers in het kabinet hebben - het bij de negatieve opstelling om meer gaat dan alleen het arbeidsvoorwaardenbeleid.

De heer Pulles reageert namens de CMHF. De CMHF vindt dat het personeel recht heeft op een goed arbeidsvoorwaardenpakket dat recht doet aan het werk dat de vrouwen en mannen dagelijks onder vaak moeilijke en onvoorspelbare omstandigheden uitvoeren. Een arbeidsvoorwaardenpakket waaruit waardering blijkt en dat minimaal concurrerend is met de andere overheidssectoren. Het maximaal haalbare waarover partijen gesproken hebben binnen de beschikbaar gestelde ruimte voldoet daar niet aan. En toch heeft de CMHF de uitkomst van het vorige SOD voorgelegd aan haar leden. Een meerderheid van 46 procent van de leden heeft aangegeven deze uitkomst niet te accepteren en dat standpunt heeft het bestuur overgenomen. De CMHF gaat dus niet akkoord met het omzetten van het maximaal haalbare in een AV-akkoord. De centrale is van mening - en het daarin ook deels eens met de andere centrales - dat het probleem niet zozeer bij Defensie ligt maar bij het kabinet dat structureel te weinig geld beschikbaar stelt voor de publieke sector. Wat zou het dan ook prachtig zijn als de eerste 240 tekens die het ministerie na dit SOD verspreidt een twitterbericht zouden vormen waarin het ministerie samen met de centrales het kabinet oproept om meer geld beschikbaar te stellen voor het personeel van Defensie. Het personeel heeft daar recht op en een gezamenlijk oproep zal het vertrouwen van de werknemers in de werkgever vergroten. Na een jaar waarin het overleg nagenoeg geheel heeft stilgelegen zien we ook de effecten die dat heeft voor het personeel en de krijgsmacht. Een AV-akkoord is uiteraard een belangrijke stap in het verbeteren van de positie van de defensiemedewerker maar andere onderwerpen zoals het loongebouw en het personeelssysteem zijn minstens zo belangrijk. Het wordt tijd om over bepaalde zaken weer te gaan praten. Het overgrote deel van de leden van de CMHF heeft bij de ledenraadpleging aangegeven dat dit van de centrale wordt verwacht. Verder is bij de ledenraadpleging en de bijeenkomsten die zowel online als in het land hebben plaatsgevonden ook een wantrouwen bespeurd en zeker ook een zeer grote vorm van gelatenheid. Dat is waar de CMHF zich nog de meeste zorgen over maakt: als mensen boos zijn dan tonen zij tenminste nog emotie maar als er sprake is van gelatenheid dan lijkt het erop dat men een station te ver is gegaan. Partijen zullen echter verder moeten en de CMHF is niet alleen hier om nee te zeggen tegen het voorstel maar vooral ook om gezamenlijk vast te stellen hoe zij verder moeten gaan.

De voorzitter stelt vast dat ook de CMHF een duidelijk standpunt inneemt over het AV-beleid maar dat hetgeen er verder nog speelt bij het personeel de centrale in meerdere mate zorgen baart. Spreker acht het echter niet mogelijk om mee te doen aan een gezamenlijke oproep aan het kabinet omdat dat zou neerkomen op een oproep

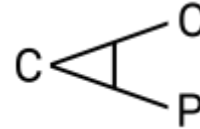
Georganiseerd overleg Sector Overleg Defensie (SOD)



aan zichzelf aangezien hij zelf deel daarvan uitmaakt. Wel begrijpt hij heel goed wat de bedoeling van de heer Pulles is: voor het doorbreken van de gelatenheid moet een nieuw perspectief worden geboden aan degenen die de organisatie vormen en daarvoor is meer geld nodig. Daarvan is spreker zich ook bewust en daarom heeft hij de afgelopen tijd er ook veel energie in gestoken om te trachten dat dichterbij te brengen. Of dat iets oplevert zullen partijen zien zodra er een nieuw coalitieakkoord van een nieuw kabinet is. Hierover zal spreker iets meer zeggen voordat hij tot een conclusie komt over de reacties van de centrales op het AV-akkoord 2021 dat, zoals is gebleken, niet tot stand zal komen. Hij realiseert zich heel goed dat de mensen die bij Defensie werken dat niet in de eerste plaats doen om het geld. Het gaat om mensen die aangesproken worden door de organisatiecultuur en het werk dat Defensie doet. Zij vinden het werk uitdagend en nuttig en willen daar zelf ook een constructieve rol in spelen. Als dan duidelijk wordt dat de operationele gereedheid van de organisatie onder de 50 procent ligt, er onvoldoende voorraden zijn, onvoldoende munitie en onvoldoende voortzettingsvermogen dan vraagt het personeel zich af waarvoor ze zich nou eigenlijk inzetten en wat de zin van hun werk is. Daarom is het van belang dat de medewerkers het gevoel hebben dat hun werk zin heeft en belangrijk is en dat de omstandigheden er naar zijn om succesvol te kunnen functioneren; dit gevoel moet terugkomen. De voorzitter denkt dat men bij Defensie ervoor moet uitkijken dat er niet meer materialen voorhanden zijn dan de organisatie aankan. Hij denkt dat de aanwezige materialen optimaal moeten worden gebruikt en dat deze gereed moeten zijn om te worden ingezet. Iedereen die daaraan werkt moet ook weten dat het eindresultaat van het werk is dat als er wat moet worden gedaan men voorbereid is en dan kan de medewerker zijn werk ook doen. Spreker ziet het brengen van de operationele gereedheid op het vereiste hoge niveau als de grootste uitdaging. Dit betekent dat de personele gereedheid op niveau moet zijn en dat de mensen geoefend en getraind moeten zijn. Ook de materiële gereedheid zal op orde moeten zijn en voor beide elementen is geld nodig. De voorzitter zal het nu niet over de materiële gereedheid hebben maar wel over de personele gereedheid en hij realiseert zich heel goed dat dit inhoudt dat er een ander loongebouw moet komen. Door de ACOP is al gesteld dat dit andere loongebouw er moet komen maar spreker denkt ook dat er een ander personeelsbeleid nodig is. Dit moet, net als in de rest van de samenleving, meer op de ontwikkelings- en ontplooiingsmogelijkheden van het individu gericht zijn. En dit moet ook kunnen worden gewaardeerd en gehonoreerd; deze beide zaken moeten worden geregeld. Spreker denkt dat als het lukt om het loongebouw, het personeelsbeleid en de operationele gereedheid op orde te krijgen zichtbaar zal worden dat degenen die bewust voor Defensie hebben gekozen en die werden aangesproken door de cultuur van de organisatie weer met meer plezier hun werk zullen doen; de gelatenheid zal dan verdwijnen. Hij hoopt dat de boosheid dan zal verdwijnen maar dat de betrokkenheid blijft. Defensie moet haar belangrijke werk blijven doen en volgens spreker is de organisatie een topinstituut van het land; als er echt ellende is dan kan nergens anders dan op Defensie worden teruggevallen. Daarom hoopt spreker dat de betrokkenheid zal herstellen en dat het lukt om de verantwoordelijkheid die Defensie als organisatie draagt te herstellen. En dat als de nood aan de man is kan worden waargemaakt wat wordt verwacht waarbij er ook sprake zal zijn van een hogere operationele gereedheid dan die van dit moment. Spreker geeft de gelegenheid aan de centrales om op zijn betoog te reageren.

De heer Pulles is het met de voorzitter eens dat het niet alleen draait om de materiële gereedheid of het salaris, het gaat om een heel pakket en dat zal moeten worden aangepakt en er zullen oplossingen moeten komen. Spreker is het met de voorzitter eens dat daarvoor heel veel geld nodig is en hij wil nu alvast ervoor waarschuwen dat, als dat geld er is, daarmee de problemen voor het personeel nog niet op korte termijn zullen zijn opgelost. Het gaat om een langlopend traject waar de CMHF graag gezamenlijk aan wil bouwen maar daarvoor zullen dan eerst wel de (financiële) voorwaarden aanwezig moeten zijn. De voorzitter stelt hierop dat kan worden vastgesteld dat het defensiebudget in de - thans bijna afgelopen - kabinetsperiode met 2,1 miljard euro is verhoogd. Een behoorlijk deel van dat bedrag is evenwel besteed aan de aanschaf van nieuwe en de uitbereiding van bestaande wapensystemen. Het is belangrijk dat er ook extra geld komt dat in de eerste plaats beschikbaar komt voor het verhogen van de operationele gereedheid zoals spreker al probeerde te duiden. De heer Debie denkt dat het belangrijk is voor de militairen en de burgerambtenaren dat zij dat perspectief gaan krijgen. Dat geldt ook voor het perspectief van waardering en respect en in de vorm van loon en betere arbeidsvoorwaarden. Er is nog een grote groep medewerkers die onderin het loongebouw op het minimum zit en het is duidelijk dat in andere sectoren dat minimum uurloon echt zal worden verhoogd. De militairen moeten volwaardig en vaak gevaarlijk werk doen en daarom verdienen zij een betere beloning dan zij nu krijgen. Het andere is aldus spreker perspectief en het AC vindt dat partijen de verantwoordelijkheid moeten nemen en ervoor moeten zorgen dat de randvoorwaarden waardoor de mensen hun werk kunnen doen goed worden ingevuld. Dat betekent dat de medewerkers goed worden opgeleid en getraind en dat zij een daarbij passend pakket arbeidsvoorwaarden hebben alsmede een

Georganiseerd overleg Sector Overleg Defensie (SOD)

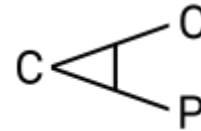


goede rechtspositie waarover zij zich geen zorgen hoeven te maken. Zij moeten zich kunnen focussen op de inhoud van hun werk zodat ze de inzet kunnen leveren die Nederland van Defensie verwacht. Dat is de reden waarom er moet worden gezorgd voor een goede opleiding en training zodat, zodra de mensen op missie gaan of in nationale operaties moeten optreden, zelf het gevoel hebben daar goed op toegerust zijn omdat de werkgever ervoor heeft gezorgd dat zij hun taak aankunnen. Dat laatste is op dit moment niet het geval, de operationele gereedheid is laag en dat heeft ermee te maken dat de mensen zich niet gewaardeerd voelen vanuit de professionaliteit waarvoor zij staan. Het AC vindt dat partijen er de komende jaren gezamenlijk aan moeten gaan werken om dit te verbeteren. Anders vreest spreker dat partijen over een paar jaar weer dezelfde conclusies moeten gaan trekken, redenen waarom zij ervoor moeten zorgen dat het moreel hoog blijft en dat de genoemde randvoorwaarden hiervoor goed worden ingevuld. De voorzitter zegt zich hierbij veel te kunnen voorstellen.

De heer Schilperoort wil reageren op de opmerking van de voorzitter dat bij Defensie veel mensen werken die zouden denken dat het om het werk gaat en niet om het geld. Sprekers eerste reactie is dat dit klopt aangezien hijzelf ooit met deze instelling bij Defensie is begonnen. Hij durft hier eigenlijk niet veel meer over te zeggen want misschien zou spreker thans moeten stellen dat dit waar was. Een jaar of twintig geleden was er nog een soort psychologisch contract tussen militairen en tussen wat spreker noemt “de politiek” en dan doelt hij alleen op de rol van de werkgever. Daarbij speelde de bijzondere positie van de militairen - zijnde het ontberen van grondrechten - een rol en werd er goed voor hen gezorgd. Zij hoefden niet constant te vechten voor hun arbeidsvoorwaarden, daar moesten ze op kunnen vertrouwen. Zodoende konden zij alle risico's die zij voor hun werk moesten nemen ook daadwerkelijk nemen aangezien zij zich thuis niet druk hoefden te maken over zaken als het fatsoenlijk te eten kunnen geven aan hun kinderen, ze naar school te kunnen sturen en ze alle dingen te kunnen bieden die iemand, die in een commerciële functie zit, veel makkelijker kan geven. Dit psychologisch contract is naar sprekers mening, en vooral door de wijze waarop met Defensie is omgegaan, de afgelopen twintig jaar totaal verstoord en uit balans geraakt. Daarom durft hij niet meer te stellen dat het bij de medewerkers tegenwoordig niet meer om het geld gaat. Als spreker met de mensen spreekt neemt hij een tendens waar dat zij het niet sec over het enthousiasme voor hun werk hebben maar het tegelijk hun idee is dat het allemaal wel hartstikke mooi is maar dat het toch ook wel om geld gaat. Daarom geeft spreker in reactie op wat de voorzitter vertelde de duiding mee dat dit inderdaad zeer belangrijk is: de mensen vinden het absoluut belangrijk dat zij hun werk kunnen doen. Dat gaat echter niet meer op als het gaat met wat ze mee naar huis brengen daarbij te groot wordt. De voorzitter geeft aan dat de boodschap van de heer Schilperoort voor hem helder is.

De heer Kropf wijst erop dat de voorzitter het had over wat er de afgelopen periode financieel voor Defensie bij is gekomen en dat herkent hij. Echter, dit is nog steeds ruimschoots onvoldoende en het geldprobleem raakt niet alleen het personeel maar ook - zoals de voorzitter terecht aangaf - het materieel van Defensie. Deze twee zaken moeten wel in hun onderlinge samenhang worden gezien. Het personeel moet overal ter wereld de opdrachten die de politiek geeft kunnen uitvoeren en daarvoor zijn goede middelen en voldoende collega's maar ook voldoende oefen- en trainingsdagen en -mogelijkheden nodig. Ook gaf de voorzitter aan dat het loongebouw en het personeelssysteem moeten veranderen en dat onderschrijft spreker maar dit had conform afspraak per 01-07-2020 al moeten zijn gerealiseerd. Inmiddels zit men in de situatie dat er sinds 01-01-2021 geen cao meer is. Dit is het probleem dat nu aan de orde is en de collega-centrales hebben daar ook al in bepaalde bewoordingen aan gerefereerd. Ook hoorde spreker iets over het kabinet maar hijzelf spreekt liever over de B.V. Nederland, dat is een weerspiegeling van wat men met zijn allen ervan vindt. De ervaring van het defensiepersoneel is momenteel dat het wordt beschouwd als wat spreker met “water uit de kraan” aanduidt: het moet er altijd zijn en bij voorkeur niks kosten. Het personeel van Defensie voelt zich echt meer dan water uit de kraan. Het zijn goed opgeleide mensen met belangrijke taken en opdrachten en wat er zich momenteel afspeelt houdt een gebrek aan respect en waardering in. En spreker denkt dat de werkgever zeker moet kijken naar aanpassingen in het loongebouw en het personeelssysteem en wat daarover voor de militairen is afgesproken. Ook wil de heer Kropf dat dit laatste breder wordt bekeken: van het burgerpersoneel moet nog worden gezien wat er moet gaan gebeuren in de samenhang der dingen. Maar dit is wel een probleem dat partijen onderkend hebben: het nieuwe loongebouw zou ingaan per 01-01-2020 en geconstateerd is dat partijen dit niet hebben gehaald. Dat betekent echter niet dat dit het enige perspectief is dat erbij moet komen want de medewerkers staan nu al sedert 01-01-2021 stil en dat is het probleem dat partijen nu als eerste moeten adresseren. De voorzitter reageert met de opmerking het tenminste met één punt van de heer Kropf niet eens te zijn en dat is dat tegen defensiepersoneel zou worden aangekeken als “water uit de kraan”. Volgens spreker realiseert men zich heel goed dat Defensie in het binnen- en buitenland zwaar met

Georganiseerd overleg Sector Overleg Defensie (SOD)

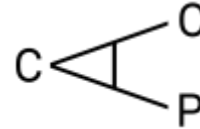


taken is belast. Als het nodig is in het binnenland zoals in Limburg, bij bewaking in Vught, bij de politie die met rellen te maken heeft en de gevolgen van de coronacrisis is iedereen zeer blij met de steun van Defensie en is daar zeker waardering voor. Spreker denkt dat deze waardering in het huidige kabinet aanwezig is maar ook daarbuiten heeft hij dit gemerkt. Zo is hij de afgelopen vier jaar werkzaam geweest in de ouderenzorg en ook daar bleek dat het gewaardeerd wordt dat als het er echt op aankomt en een beroep op Defensie wordt gedaan. De medewerkers imponeren als gemotiveerde positieve mensen die helpen op de momenten dat dat nodig is. Kortom op dit punt kijkt de voorzitter hier anders tegenaan dan de heer Kropf.

De voorzitter stelt het op prijs dat alle centrales hun reactie hebben gegeven op de voorgaande punten. Hij denkt dat deze ook terecht is gelet op het gevoel van gelatenheid dat speelt, dit ziet hij absoluut als een punt waarmee iets moet gebeuren. Spreker stelt het op prijs dat de heer Debie heeft aangegeven dat dit geen probleem is dat Defensie alleen kan oplossen maar dat partijen gezamenlijk moeten aanpakken. Hij is uiteraard niet blij dat partijen niet tot een akkoord kunnen komen voor de AV 2021. Vastgesteld moet worden dat elke centrale na een zorgvuldige afweging tot de conclusie is gekomen dat er op basis van de onderhandelingsuitkomst geen akkoord kan worden afgesloten en er derhalve geen AV-akkoord voor 2021 kan worden vastgesteld. Wat nu moet worden gedaan volgens de voorzitter is dat partijen in januari 2022 weer met elkaar gaan praten en het dan over een langere looptijd moeten hebben. Er zal in elk geval iets moeten worden gedaan met 2021 en ook over 2022 zal moeten worden gesproken. Spreker denkt dat het goed zou zijn als er een akkoord voor drie jaar kan worden afgesloten. Er zijn veel zaken die moeten worden behandeld omdat er grote achterstanden zijn bij de dossiers waarvoor overeenstemming nodig is, hier zal spreker nog op terugkomen. Hij denkt in dit verband dat het goed is als er voor een langere periode een goed AV-akkoord kan worden afgesloten en stelt voor om in januari 2022 zoals gezegd te gaan praten over een akkoord voor de duur van drie jaar voor militaire ambtenaren en de ambtenaren van Defensie. Hij geeft de centrales de gelegenheid om op dit voorstel te reageren.

De heer Van Hulsen wil eerst op een ander punt reageren want hij heeft het gevoel dat partijen nu een doorstart aan het maken zijn. Partijen zouden elkaar vertellen wat zij hebben begrepen uit de consultatie van de achterban, de voorzitter heeft zojuist de opvattingen van de centrales gehoord en wil nu weten hoe de voorzitter hier tegenaan kijkt. Spreker informeert of de uitslag de voorzitter heeft verrast en wil weten hoe deze aankijkt tegen datgene wat op tafel is gelegd. Hij mist op dit moment nog de reactie van het ministerie van Defensie en spreker nodigt de voorzitter uit om deze alsnog kenbaar te maken. Daarna kunnen partijen bespreken hoe zij verder gaan. De voorzitter repliceert dat hij niet kan zeggen verrast te zijn, dat zou ook niet eerlijk zijn want uit de eigen lijnen die het ministerie heeft kwam een beeld naar voren dat niet afwijkt van dat wat de gezamenlijke centrales hebben neergezet. Daarnaast vindt hij wat de centrales hebben benadrukt over het gevoel van gelatenheid erg zorgelijk en is hij zich ervan bewust dat dit als een belangrijk signaal moet worden opgevat. Bovendien vindt spreker wat als maximale uitkomst naar voren is gekomen, met een sterk accent op de éénmalige uitkering en minder op de structurele loonsverhoging in een tijd waarin de inflatie is toegenomen, een kwetsbaar resultaat. Ook ziet hij het als kwetsbaar dat andere organisaties van de rijksoverheid deels al een voorschot hebben genomen op volgend jaar en daardoor met andere percentages werken; dat is bij het AV-overleg van Defensie niet gebeurd. Dit zijn sprekers observaties, helaas kan hij wat er is gebeurd nu niet terugdraaien. De heer Van Hulsen beaamt dat wat gebeurd is niet kan worden teruggedraaid maar als partijen de stap naar voren willen zetten dan hebben zij wel reflectie op het verleden nodig. Zij zullen tot op zekere hoogte moeten leren van datgene wat er in het verleden is gebeurd, waar de pijnpunten zitten en hoe op deze pijnpunten adequaat moet worden gereageerd. In deze context was sprekers vraag ook bedoeld: er zou een geheel andere situatie zijn ontstaan indien de voorzitter zou hebben geantwoord dat de uitkomst van de raadpleging hem volledig had verrast omdat alle signalen die de centrales hebben geschetst hem niet zouden hebben bereikt. In dat geval hadden partijen met een heel andere realiteit te maken gehad en zou het probleem nog veel groter zijn geweest dan het al is. De voorzitter antwoordt vier belangrijke zaken waar te nemen die in dit verband spelen. Ten eerste is het bod als zodanig afgewezen en is daarmee een feit op zichzelf dat aandacht vereist. Partijen hebben met elkaar gesproken over een invulling die in een uitkomst heeft geresulteerd. Ten tweede vindt spreker hetgeen de centrales over het loongebouw hebben gezegd terecht en ook hij is van mening dat er verbeteringen moeten worden doorgevoerd. Ten derde vindt spreker het ook nodig om verbeteringen door te voeren in het personeelssysteem. De structuur die Defensie nu op dit vlak heeft past niet meer bij de huidige tijd en daarom is er vernieuwing nodig. Ten vierde denkt de voorzitter dat het nodig is om de defensieorganisatie weer een impuls te geven zodat er verbeteringen mogelijk zijn die vooral gericht zijn op de operationele gereedheid. De personele- en de materiële gereedheid zijn hiervan de dragers dus

Georganiseerd overleg Sector Overleg Defensie (SOD)



als hiervoor zorg wordt gedragen dan voorziet spreker dat er een kans is dat het gevoel van gelatenheid wordt omgezet in een gevoel van betrokkenheid.

De voorzitter verzoekt om alsnog te reageren op zijn voorstel om in januari 2022 te gaan praten over een AV-akkoord voor drie jaar. De heer Van Hulsen zegt wel een stap terug te willen zetten omdat drie jaar een uitkomst zou kunnen zijn en brengt in dit verband het volgende naar voren. Er is nu geen akkoord bereikt en dan zijn er de volgende mogelijkheden. Partijen doen helemaal niets en dan blijft de situatie zoals zij nu is of zij zal zelfs verslechteren; voor dit scenario zou spreker niet kiezen. Zijn voorkeur is de keuze voor een scenario waarin partijen een stap vooruit zetten wat betekent dat zij op enigerlei wijze het gesprek met elkaar zullen moeten aangaan om vast te stellen wat gegeven de situatie tot de mogelijkheden behoort. Daarbij plaatst spreker de kanttekening dat het gesternte waaronder dit nu moet gebeuren niet optimaal is. Of de uitkomst dan moet zijn dat partijen het over 2021, 2022 en 2023 moeten gaan hebben kan hij nu nog niet zeggen. Er zou wellicht ook kunnen worden gekozen voor de optie 2021 en 2022 of een periode van 18 maanden. Spreker acht zich in elk geval niet in staat om nu al zo concreet te reageren op het voorstel. Dit zal overigens ook afhangen van de mogelijkheden die partijen hebben om met het te voeren gesprek uiteindelijk tot een resultaat te komen. En als de mogelijkheden qua perspectief in 2022 en 2023 groter zouden zijn dan moeten zij die vooral betrekken bij het overleg. Maar als het perspectief en het kader waarbinnen partijen kunnen spreker voor die jaren hetzelfde is als voor 2021 dan wordt het lastig.

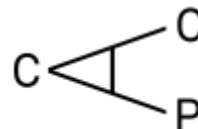
De heer Schilperoord constateert dat de voorzitter wel erg snel met zijn vraag over een cao voor drie jaar is gekomen. Hijzelf is er nog mee bezig dat is gebleken dat partijen er niet uit komen oftewel dat er geen akkoord is voor 2021. In de normale situatie waarin de bonden en de werkgever er niet uit komen betekent dat dat er actie zal worden gevoerd omdat de bonden meer geld willen zien, in casu voor 2021. De voorzitter vraagt nu evenwel wat de centrales zouden vinden van een cao voor meerdere jaren en spreker zou dan ook kunnen opteren voor bijvoorbeeld vier jaar oftewel een volledige kabinetsperiode, mits dat kabinet voldoende geld beschikbaar stelt zodat er een fatsoenlijk resultaat kan worden gerealiseerd. Dit staat voor spreker echter los van de vraag wat dit zou betekenen voor 2021 want hij heeft de voorzitter niet horen zeggen dat als partijen gaan praten over een cao voor drie jaar er meer geld voor 2021 bij gaat komen. En dat laatste vormt voor spreker wel de basis van waaruit verder kan worden gesproken. Het signaal van de leden van de ACOP aangaande de uitkomst van 2021 was dat het niet genoeg is. Als de werkgever dan kenbaar maakt niet meer te gaan bieden is er sprake van een stevige impasse en volgt normaalgesproken een traject waarin de bonden hun leden gaan mobiliseren. Voor hem is er voor de ontstane situatie niet zomaar een antwoord voorhanden. Zelf zou hij kunnen leven met een cao voor een hele lange periode zodat partijen eindelijk veel zaken kunnen gaan wegwerken die al lang liggen te wachten op behandeling. Daarvoor is het echter wel een voorwaarde dat er voldoende middelen beschikbaar komen. En volgens spreker is er - zoals de heer Van Hulsen al stelde - momenteel geen sprake van een gunstig gesternte tenzij de voorzitter er in de formatie met zijn collega's voor kan zorgen dat dit er wel komt.

De heer Kropf krijgt de gelegenheid om te reageren en op zijn verzoek wordt de vergadering geschorst voor overleg tussen de centrales.

*** SCHORSING OP VERZOEK KROPF/CCOOP 13.50 – 14.03 UUR ***

De voorzitter heropent de vergadering en geeft het woord aan de heer Kropf. De heer Kropf geeft aan dat de centrales zich gedurende de schorsing onder meer op het voorliggend voorstel hebben beraden. Op dit moment constateren zij dat het overleg in de sector Defensie, met uitzondering van de io REO's, is opgeschort in verband met het niet bereiken van een resultaat; dat is de huidige werkelijkheid. De voorzitter heeft voorgesteld om te praten over een langere periode. Daar hebben de centrales op zich wel beeld bij - zij hebben beeld bij elk voorstel dat anders luidt dan wat er nu ligt want dat is in ieder geval niet genoeg - maar zij willen eigenlijk voorstellen om over twee weken een nieuw SOD te beleggen. Daarbij is het verzoek aan de voorzitter om vóór die tijd een brief te sturen waarin hij uiteenzet wat hij voor ogen heeft en om aan te geven of daar ook een mandaat voor is. De centrales zullen dan over twee weken, in de vorm van een SOD, met de voorzitter bespreken waar het partijen brengt want dat is op dit moment natuurlijk de situatie waarin zij zitten. De voorzitter dankt de heer Kropf voor zijn reactie en informeert of er nog anderen zijn die het woord willen nemen. Dit is niet het geval waarop spreker concludeert dat de heer Kropf zojuist mede namens de andere centrales heeft gesproken.

Georganiseerd overleg Sector Overleg Defensie (SOD)

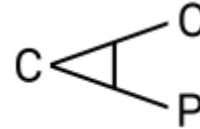


De voorzitter resumeert dat in de eerste plaats het verzoek is neergelegd om op 15 december wederom bij elkaar te komen. Spreker komt gaarne aan dit verzoek tegemoet en zal ook zelf bij deze bijeenkomst aanwezig zijn, mits hij tegen die tijd nog niet is opgevolgd. Ten tweede is hem verzocht om een schriftelijk voorstel aan te leveren. De voorzitter geeft naar aanleiding hiervan aan dat de centrales een voorstel kunnen verwachten om in januari 2022 verder te spreken over een cao voor een langere periode, te weten voor de duur van drie jaar. Spreker informeert of dit is waar de centrales er rekening mee houden. De heer Kropf antwoordt dat daarmee rekening gehouden wordt, maar geeft tegelijkertijd aan dat er normaal gesproken wel iets meer dan alleen “een periode” wordt genoemd. De centrales willen weten of er überhaupt een perspectief is op iets dat meer recht doet aan de situatie van het defensiepersoneel dan wat er al lag. Uiteindelijk verwachten de centrales dat de minister duiding geeft of er ruimte bestaat om meer te doen. Als in de brief de 1,4% en een goed verhaal over woon-werkverkeer voor een periode van drie jaar worden genoemd, geeft dat volgens spreker geen aanleiding om daarmee terug te gaan naar het personeel. De centrales verwachten een perspectief op grond waarvan partijen tot iets kunnen komen dat als een resultaat aan de achterban kan worden voorgelegd. De voorzitter geeft hierop aan binnen de arbeidsvoorwaardenruimte voor 2021 te moeten blijven en geen gelegenheid te zien om deze ruimte op 15 december te overschrijden. Hij denkt dan ook niet met verrassingen te zullen komen. Partijen hebben reeds gesproken over wat de best mogelijke invulling zou zijn van de AV-ruimte die voor 2021 is gegeven. Dit is voorgelegd aan het personeel en daar is nee op gezegd. Indien deze ruimte niet gebruikt wordt zullen partijen volgens spreker voort moeten gaan hetgeen niet inhoudt dat er alleen over 2022 en 2023 wordt gesproken maar dat ook 2021 daarbij wordt meegenomen. De beschikbare AV-ruimte voor 2021 staat echter vast en zal niet veranderen. Dit zegt hij met het oog op het verwachtingenmanagement en spreker is bereid verder te spreken maar geeft tegelijkertijd ook de kaders aan.

De heer Schilperoort heeft behoefte om te reageren op hetgeen de voorzitter nu naar voren brengt. Spreker heeft al aangegeven dat de achterban nee heeft gezegd en dat dit betekent dat zij in principe actie zullen gaan voeren om te proberen om de minister ervan overtuigen dat hij het bij het verkeerde eind heeft. De voorzitter heeft zojuist gezegd dat de ruimte voor 2021 hoe dan ook niet groter wordt waardoor er volgens spreker een stevige impasse ontstaat. Het is wat hem betreft namelijk onvoldoende om slechts voor te stellen om over een periode van drie jaar verder te praten terwijl het perspectief voor 2022 en 2023 daarbij nog niet kan worden geschetst. Alleen als de voorzitter aangeeft dat er daarbij een grote kruiwagen met geld wordt meegebracht wil de heer Schilperoort er wel over nadenken om de besprekingen voort te zetten. Nu hij echter hoort dat er voor 2021 niets meer bij komt, herhaalt spreker wat hij al eerder aan de voorzitter duidelijk heeft gemaakt: dat de leden van zijn centrale dat in ieder geval niet accepteren. De voorzitter wijst erop dat de onderhandelingen onder een lastig gesternte plaatsvinden, zoals de heer Van Hulsen eerder ook al opmerkte. De inflatie op korte termijn komt momenteel op 5,6% uit, wat vanzelfsprekend geen fraai bericht is tijdens het onderhandelingsproces. Wanneer partijen, zoals door spreker voorgesteld, begin januari 2022 met elkaar verder spreken, ligt er mogelijk een coalitieakkoord voor de volgende kabinetsperiode waarin informatie staat die ervoor kan zorgen dat op de eerder besproken manier iets aan het gevoel van gelatenheid kan worden gedaan. Dan is het wellicht mogelijk dat er een perspectief komt ten aanzien van het loongebouw en het personeelsbeleid waardoor onder een ander gesternte zou kunnen worden verder gesproken dan wanneer dit op 15 december zou gebeuren. De voorzitter heeft zijn voorstel om begin januari 2022 verder te praten dan ook constructief bedoeld. Spreker informeert of er meer reacties zijn.

De heer Van Hulsen merkt op over het “goede gesternte” te hebben gesproken en als de vrije vertaling van hetgeen de voorzitter zojuist schetste is dat het nog niet verstandig is om op 15 december bij elkaar te komen maar om af te wachten wat in januari wellicht tot de mogelijkheden behoort dan heeft hij daar beeld bij. In dat geval wil hij de io REO's en andere kleine dingen wel laten doorlopen en te zijner tijd met de besprekingen verder gaan. Echter, daar gaat het in essentie volgens spreker niet om. Volgens hem zijn partijen namelijk bezig met de vraag *welk perspectief* uiteindelijk aan het defensiepersoneel geboden kan worden. Als partijen alleen maar met elkaar aan tafel zitten en gesprekken voeren en de conclusie vervolgens is dat er weer een jaar voorbij is zonder dat dat resultaat heeft opgeleverd, dan kunnen die gesprekken wat spreker betreft beter niet gevoerd worden. Tot op zekere hoogte is dit wat er nu aan de orde is want partijen zitten nu aan het einde van 2021 en hebben het over een pakket dat terug gaat naar 1 januari 2021. De heer Van Hulsen is niet bereid om er nog een jaar aan vast te knopen om uiteindelijk tot diezelfde conclusie te komen. Er moet een bepaald perspectief inzitten en hij moet het personeel iets kunnen bieden. Dat ‘iets’ moet - zoals de heer Kropf al duidde - met een bepaald mandaat worden ingevuld. Dat kan te maken hebben met arbeidsvoorwaarden of met iets anders dan wel met een combinatie van

Georganiseerd overleg Sector Overleg Defensie (SOD)



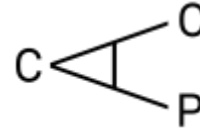
dit alles. Maar om nu met elkaar verder te gaan praten onder het mom van 'we zien wel waar we gaan komen' heeft voor spreker geen enkele zin. De voorzitter informeert of de heer Van Hulsen op 15 december of begin januari 2022 een volgende bijeenkomst van het SOD wil houden. De heer Van Hulsen weet niet of hij op 15 december of in januari 2022 verder wil praten maar reageerde op de opmerking die de heer Kropf gemaakt heeft en die de voorzitter vertaalde naar '15 december'. Dat is op zich prima en kan wat spreker betreft ook op 16 of 17 december zijn. Daarna heeft hij de voorzitter horen zeggen dat er in januari 2022 wellicht een andere werkelijkheid ontstaat omdat er een regeerakkoord kan liggen, waarin iets voor Defensie kan zijn opgenomen. Als dat het punt is dat mogelijkheden moet bieden, dan geeft spreker er de voorkeur aan om een nieuw gesprek uit te stellen tot een later moment in plaats van dit op 15 december te plannen.

De heer Van Leeuwen herhaalt de boodschap die de heer Pulles reeds verkondigde, zijnde dat de leden van de CMHF zich desgevraagd met een overgrote meerderheid zeer duidelijk hebben uitgesproken vóór het weer in gesprek gaan met de werkgever over diverse onderwerpen. Daarbij moet het gaan over de cao maar vooral ook over het personeelssysteem en het beloningsmodel. Er is altijd bereidheid geweest om hierover met de werkgever in gesprek te blijven. Tegelijkertijd constateert spreker dat partijen al meer dan een jaar bezig zijn met de cao-besprekingen en daarom op de genoemde andere dossiers praktisch geen voortgang boeken. Om verder te kunnen praten over de cao is volgens hem echt een concrete wijziging van de situatie nodig. Hij denkt dat de heer Kropf en ook de heer Van Hulsen dat ook al schetsten middels hun roep om perspectief en mandaat. In het geval dat de voorzitter perspectief en mandaat kan bieden is het volgens spreker zinvol om weer met elkaar om de tafel te gaan zitten. De heer Van Leeuwen vraagt zich daarbij wel af hoe het onderwerp cao zich in de ogen van de voorzitter verhoudt tot de andere onderwerpen aangezien de voorzitter deze zojuist eveneens aanhaalde. In de beleving van spreker wordt er niet alleen gesproken over de cao maar ook over de onderwerpen die uit de eerdere cao's voortkomen, waaronder het loongebouw en het personeelssysteem. Dit zijn voor spreker belangrijke onderdelen die wat hem betreft in het perspectief horen. Hij hoorde de voorzitter voorts in het kader van verwachtingsmanagement de waarschuwing afgeven dat het perspectief met terugwerkende kracht over 2021 in ieder geval niet beter wordt. Daaropvolgend heeft de heer Schilperoort geconstateerd dat partijen in een stevige impasse zitten, waarmee laatstgenoemde volgens de heer Van Leeuwen gelijk kan hebben, tenzij het perspectief dat de voorzitter voor de komende jaren zal schetsen zo positief is dat de uitkomst over 2021 alsnog geaccepteerd zou kunnen worden. Hij denkt dat de kern van de discussie wordt gevormd door het perspectief en het mandaat en het lijkt hem daarom niet zinvol om weer met elkaar in gesprek te gaan voordat de voorzitter hetgeen spreker zonet heeft benoemd heeft kunnen schetsen.

De voorzitter denkt dat het lastig is om begin januari 2022 al concreet te kunnen worden voor wat betreft het loongebouw en het personeelsbeleid. De reden hiervoor is dat eerst de uitkomst van de kabinetsformatie en wat er in het coalitieakkoord landt nog moet worden afgewacht. Vervolgens zal er ook een nieuwe bewindspersoon zijn, die op grond van het coalitieakkoord eerst een uitwerking van wat er in het regeringsprogramma staat zal moeten maken en dat zal enige tijd kosten. Dan komt er (hopelijk) meer geld bij voor Defensie waarna door het departement nog moet worden bekeken waar de middelen aan besteed zullen worden. Er zullen verschillende zaken moeten worden opgepakt op het vlak van de operationele gereedheid en de omliggende personele en materiële gereedheid. Dit zal allemaal moeten worden uitgewerkt, redenen waarom de voorzitter verwacht begin januari 2022 slechts een beeld te kunnen geven van wat er in grote lijnen kan worden verwacht. Dat zou wellicht tot een wat andere sfeer kunnen leiden en het misschien mogelijk maken om een akkoord voor de duur van twee of drie jaar af te sluiten. Als het echter heel concreet moet worden, zoals de heer Kropf en ook de heer Van Hulsen voorstelden, denkt de voorzitter dat het erg ambitieus is om begin januari 2022 het gesprek alweer met elkaar aan te gaan. Hij vraagt de heer Kropf om een reactie hierop, mede gezien hetgeen de andere centrales hebben opgemerkt.

De heer Kropf wijst erop de voorzitter niet te hebben gevraagd om heel concreet te worden, maar om met een brief te komen waarin hij aangeeft wat zijn mandaat en intenties zijn. De CCOOP heeft in een eerder stadium reeds geopperd om een langere looptijd aan te houden en toen werd er niet over *twee* jaar extra gesproken, dus op dat punt heeft de voorzitter hem wel verrast. Die ruimte was er destijds niet; als deze er nu wel is, dan zal daar een bepaald mandaat en verhaal bij moeten zitten. Anders gaan partijen praten om het praten en dat is in het voorbije jaar reeds gedaan. Dus als de voorzitter nu stelt nog steeds acht personen op een servet te moeten dekken dan gaat dat niet lukken en dan zal de voorzitter toch een tafelkleed moeten hebben. Als dat er niet is, zal er

Georganiseerd overleg Sector Overleg Defensie (SOD)



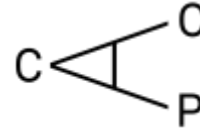
onvoldoende comfort van de kant van de centrales zijn om het gesprek met de werkgever weer te starten. De voorzitter informeert aan welke periode de heer Kropf denkt als hij het over een “langere periode” heeft. De heer Kropf antwoordt - hoewel het dan al meer over de inhoud gaat - geen moeite te hebben met een periode van drie jaar en evenmin van één dag. Het gaat er uiteindelijk om dat er een gebalanceerd pakket komt waar de medewerkers enthousiast van worden. Volgens spreker is dat in lijn met wat de voorzitter zelf eerder benoemde: het personeel moet het werk niet alleen als roeping zien en mooi vinden maar er ook respect en waardering voor terugzien. De heer Schilperoort maakte volgens spreker een opmerking over de terugwerkende kracht maar hijzelf zit daar altijd iets optimistischer in omdat dit deels ook met incidenteel geld kan worden opgelost. Hierbij gaat het overigens over de inhoudelijke kant van het overleg. Indien de voorzitter zegt te denken aan een periode waar 2022 en 2023 aan toegevoegd zijn - want spreker neemt aan dat 2021 als het eerste jaar wordt meegeteld - heeft hij er altijd comfort bij om daarover te praten indien hij ziet dat daar iets inzit. Dat “iets” kan ook zijn - en dat is het mooie van met name militairen maar zeker ook van het burgerpersoneel - dat het personeel ziet dat ergens naartoe wordt gewerkt en dat perspectief wordt geschapen dat concreet en duidelijk is; dat geeft vaak ook comfort. Het feit dat de medewerkers ergens op kunnen rekenen en naartoe kunnen werken kan belangrijk zijn. Als de voorzitter echter meent eerst het gesprek te starten en medio volgend jaar pas te kunnen laten weten hoeveel geld er is wordt het volgens spreker een lastige start omdat de centrales dan niet weten waar zij precies over spreken. De reden waarom het overleg is opgeschort is om Defensie maximaal de gelegenheid te geven om geld te gaan halen dan wel uit de beleidsmatige ruimte te halen. Er is nu sprake van een patstelling in deze en als de centrales nu verder zouden praten over een periode van drie jaar, zonder enige duidelijkheid over de inhoud en met alleen maar een datum die wordt genoemd, geeft dat geen comfort om naar de achterban terug te gaan met de boodschap dat er nu wél een verwachting is dat partijen er samen uit zullen komen. De eerste vraag die dan namelijk gesteld zal worden is waar deze verwachting van de centrales op gebaseerd is.

Desgevraagd door de voorzitter reageert de heer Van den Berg namens de ACOP op hetgeen is gewisseld. Spreker zegt dat de ACOP bereid is om op ieder moment met de werkgever over arbeidsvoorwaarden te praten maar niet voordat de werkgever voldoende concreet wordt en perspectief kan schetsen. Hij sluit zich aan bij de woorden van de vorige sprekers en onderstreept niet op basis van vaagheden en algemeenheden weer aan de overlegtafel te kunnen aanschuiven aangezien partijen elkaar dan voor de gek zouden houden. De ACOP wil niet praten om het praten maar om een resultaat te bereiken voor het defensiepersoneel en voor haar leden. De voorzitter verifieert of de heer Van Den Berg bedoelt te zeggen dat, zodra spreker een concrete brief stuurt, er sprake zou kunnen zijn van een volgend overleg tussen de sociale partners. Ook wil hij weten of het aan de voorzitter is om te bepalen wanneer hij denkt concreet te kunnen worden en een overleg op basis daarvan zou kunnen plaatsvinden. De heer Van den Berg bevestigt dat dit is wat hij bedoelde te zeggen. De voorzitter informeert of er iemand is die het daar niet mee eens is. Omdat hierop niet wordt gereageerd concludeert de voorzitter dat het proces op deze wijze moet worden vervolgd en hij stelt vast dat er nu duidelijkheid is geboden ten aanzien van 2021. De centrales hebben gezegd bereid te zijn om een vervolggesprek aan te gaan maar tevens dat zij voorafgaand daaraan wel een brief van de voorzitter verwachten die een goede basis vormt voor dat gesprek. Spreker informeert of hij dit zo mag samenvatten en bij gebreke aan een reactie stelt hij vast dat dit dan de afspraak is. De heer Schilperoort merkt hierover in het kader van verwachtingenmanagement op dat, indien de voorzitter bijvoorbeeld drie maanden nodig heeft om de brief te schrijven, het duidelijk zal zijn dat in ieder geval sprekers centrale haar uiterste best zal doen om de voorzitter en zijn achterban ervan te overtuigen dat er voldoende geld beschikbaar zal moeten zijn. Hij voegt hieraan toe dat hij in elk geval niet drie maanden op zijn handen zal gaan zitten. De voorzitter antwoordt dat het niet zijn gewoonte is om er zo lang over te doen.

De heer Kropf deelt de conclusie van de voorzitter maar heeft nog wel een aantal vragen en overwegingen alvorens naar het volgende agendapunt wordt overgegaan. De centrales hoopten over twee weken een nieuw gesprek te voeren maar spreker heeft vanzelfsprekend begrip voor de standpunten en overwegingen van de voorzitter. De vergadering van vandaag zou hierdoor wel de laatste vergadering van het jaar kunnen zijn. Hij wil de voorzitter daarom - en dat is volgens spreker inmiddels een goed gebruik geworden - een aantal vragen stellen. De voorzitter geeft graag de gelegenheid hiertoe.

De heer Kropf verzoekt de werkgever om de Tijdelijke Toelage Loontabel (TTL) te verlengen. Als dit niet wordt afgesproken verloopt deze namelijk op 31 december aanstaande. Dat zou betekenen dat medewerkers die eerder

Georganiseerd overleg Sector Overleg Defensie (SOD)



- vooruitlopend op het loongebouw - een extra toelage hebben gekregen een terugval in inkomen tegemoet zien en spreker kan zich niet indenken dat dat de intentie van Defensie is. Hetzelfde geldt zolang er geen nieuw akkoord is voor het Sociaal Beleidskader (SBK). Ondanks het grote aantal niet-gevulde stoelen komt het voor dat medewerkers tussen wal en schip vallen of Defensie moeten verlaten. De centrales hechten daarom aan het SBK en spreker roept Defensie daarom op dit ook te verlengen. Tot slot heeft de voorzitter eerder in een andere hoedanigheid maar wel als voorzitter van het SOD te kennen gegeven dat de werkgever wil komen tot een pakket om de beschikbare gelden in ieder geval naar het personeel te kunnen brengen. Spreker vraagt de werkgever in dit verband om te overwegen om in ieder geval de eenmalige uitkering voor 2021 die op papier staat aan het personeel uit te keren. Dat zou wat de centrales betreft in ieder geval als een blijk van respect, waardering en goed werkgeverschap worden beschouwd.

De heer Schilperoort zegt beeld te hebben bij de vraag die de heer Kropf heeft gesteld met betrekking tot de TTL en het SBK. Los van het feit dat er geen akkoord is bereikt verwacht spreker ook een hoop onrust – nog meer dan al het geval is - als het inkomen van de groep waarvoor de TTL is ingesteld per 1 januari aanstaande terugvalt. Hierover zal dus duidelijkheid moeten worden verschaft.

De heer Van Leeuwen wil nog een vraag aan de reeds gestelde drie vragen toevoegen en die gaat over het woon-werkverkeer. Hierover zijn bij de raadplegingen veel vragen gesteld die ook te maken hebben met een aantal mogelijke consequenties die volgend jaar mogelijk zullen optreden. Spreker zal de werkgever nu niet vragen hoe hij dit wil aanpassen maar verzoekt wel om het personeel duidelijkheid te verschaffen over de consequenties in het nieuwe jaar.

De voorzitter zegt aan de hand van de vragen van de centrales een viertal punten te hebben genoteerd. Spreker geeft allereerst aan niet te kunnen gaan shoppen binnen het pakket dat is afgesproken en waartegen 'nee' is gezegd. Daarom is het niet mogelijk om nu te zeggen dat alsnog over kan worden gegaan tot het uitkeren van de structurele loonsverhoging of van de eenmalige uitkering. Hierover is immers geen overeenstemming bereikt en spreker ziet geen mogelijkheid om elementen uit het pakket te halen en over te gaan tot het uitkeren daarvan.

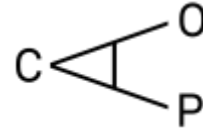
pm Over de mogelijkheid voor verlenging van de TTL en het SBK zal de voorzitter intern overleg voeren en hier zo spoedig mogelijk schriftelijk op terugkomen. Wat betreft het verzoek tot het verschaffen van duidelijkheid omtrent pm het woon-werkverkeer zal worden bezien op welke manier hieraan tegemoet kan worden gekomen. Dit zijn de reacties van de voorzitter op de vier punten die door de centrales naar voren zijn gebracht en hij informeert of de centrales hierop willen reageren.

De heer Kropf hoorde de voorzitter spreken over de structurele loonsverhoging maar spreker had het over de incidentele looncomponent. Hij informeert of de voorzitter en hij elkaar goed begrepen hebben. De voorzitter antwoordt dat hij noch de structurele, noch de incidentele loonmutatie als element uit het pakket wil halen en gaan uitvoeren. Hij had gewild dat het gehele akkoord zou worden gesloten conform hetgeen eerder besproken is, maar dat kan niet omdat er geen instemming van de zijde van de centrales is verkregen. Nu moet worden bezien hoe het vervolg vorm krijgt waarbij spreker niet wil overgaan tot het separaat uitvoeren van de besproken elementen. Hij betwijfelt zelfs of daarvoor wel een rechtsbasis bestaat. De heer Kropf repliceert dat die in de afgelopen jaren reeds is vastgesteld omdat er anders ook geen compensatie voor het AOW-gat en andere zaken had kunnen worden geregeld. Hij verzoekt in elk geval om dit dan tijdig te doen voor de TTL en het SBK die eerder overigens ook al zijn verlengd zonder dat er een akkoord was. Het verzoek is om dit op korte termijn te regelen omdat deze onderwerpen leven bij de doelgroepen en spreker wijst erop dat het inmiddels bijna 1 januari 2022 is. Dit is zeker met het oog op de systemen van Defensie een dringende zaak. Dit lijkt de voorzitter een redelijk verzoek en hij zal hierop zo spoedig mogelijk reageren.

Agendapunt 4. Communicatie en vervolg

De voorzitter nodigt de heer Hoogendoorn uit om zijn gedachten ten aanzien van het punt communicatie te delen. Het lijkt de heer Hoogendoorn het beste om weer te geven wat er vandaag tussen partijen besproken is, namelijk dat de gezamenlijke conclusie is dat er geen basis is voor een akkoord. Hij is nog aan het nadenken over de manier waarop de boodschap naar het personeel moet worden gebracht en denkt dat het goed is om aan te scherpen welke gevolgen deze conclusie voor het georganiseerd overleg heeft, alvorens definitief tot de invulling van de communicatie komen. De eerste bouwsteen voor de communicatie wordt in ieder geval gevormd door het gegeven

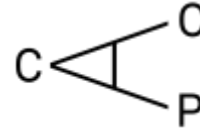
Georganiseerd overleg Sector Overleg Defensie (SOD)



dat het overleg niet tot een akkoord heeft geleid. Daarnaast wordt op basis van een voorstel vanuit Defensie op een nader te bepalen tijdstip verder gesproken. Er kan nog niet gecommuniceerd worden over de vraag die de heer Kropf heeft gesteld omdat daar nog een reactie op moet komen. Spreker denkt dat de communicatie dus bij voornoemde hoofdlijnen moet blijven, te weten dat het overleg niet tot een akkoord heeft geleid en dat een afspraak is gemaakt over het vervolgproces om het overleg te hervatten, met een eventuele aanvulling over wat dit betekent voor de verschillende overleggen. Er wordt door de organisatie grote waarde gehecht aan wat er wordt afgesproken over de impact op het georganiseerd overleg en de io REO's in het bijzonder. Het zou goed zijn om de boodschap hierover concludent te formuleren en eventueel in de communicatie mee te nemen.

Op voorstel van de voorzitter zal deze, alvorens verdere afspraken over de communicatie te maken, eerst op het punt van het overleg ingaan. Hij wil in dit verband een aantal van zijn observaties delen. Spreker is sinds 24 september jongsleden werkzaam in de functie van minister van Defensie en de verwachting is dat hij over een aantal weken weer weg zal zijn. Hij kan zijn huidige eigen positie derhalve goed inschatten maar deze houdt ook in dat hij in het verleden ruim vier jaar als minister van Defensie heeft gewerkt en bovendien gedurende een periode van 11,5 jaar in zes kabinetten zitting heeft gehad. Ook heeft spreker gedurende tien jaar in de Tweede Kamer gezeten. Zodoende heeft hij veel van de politiek in Den Haag meegemaakt en ook veel vanuit de defensieorganisatie zelf. Nadat hij 14 jaar geleden bij Defensie vertrok ziet spreker sinds ruim twee maanden weer hoe het bij Defensie gaat waarbij hij zowel goede als minder goede dingen opmerkt. Hij wil graag een observatie ten aanzien van het overleg delen. Hij doet dit vanuit een groot hart dat hij heeft voor de defensieorganisatie en haar mensen en dus ook voor de aanwezige vertegenwoordigers van het personeel in dit overleg. De voorzitter wil graag op een constructieve wijze met de overlegvertegenwoordigers werken en ziet ook graag dat de minister van Defensie op een constructieve wijze met hen werkt. Spreker wil hierbij twee zaken van elkaar onderscheiden: het overleg dat partijen met elkaar voeren en de positie van de minister. Dat er in Nederland een parlementaire democratie bestaat betekent dat de regering op basis van het vertrouwen dat zij geniet van het parlement en gecontroleerd door het parlement de dienst uitmaakt. Dit geldt onverkort ook voor de krijgsmacht die het land moet verdedigen, de internationale rechtsorde moet helpen handhaven en zo nodig de civiele autoriteiten in Nederland moet bijstaan. De bewindspersonen zijn verantwoordelijk voor de beslissingen, zij zijn degenen die de beslissingen nemen en verantwoording daarvoor afleggen aan het parlement. Dit geldt ook voor de defensieorganisatie, met de krijgsmacht als harde kern, wat betekent dat ook voor de krijgsmacht en de defensieorganisatie de bewindspersoon de beslissingen moet nemen. Deze moet bepalen wie de functies gaat bekleden, welke wapensystemen moeten worden aangeschaft en hoe de organisatie wordt ingericht. Daartoe moet de bewindspersoon zich gedekt weten door de ministerraad en de beslissingen vervolgens ook in de Eerste en Tweede Kamer verdedigen en er steun voor vinden. Als aan de ene kant de verantwoordelijkheid van de minister bezien wordt en aan de andere kant het instemmingsrecht dat bij de bonden ligt, dan gaat daar volgens de voorzitter een complex geheel achter schuil. Er zijn diverse regelingen van belang zoals de Wet ambtenaren defensie, het Besluit georganiseerd overleg sector Defensie (waarbij de voorzitter zich realiseert dat de vertegenwoordigers van de centrales op dit gebied deskundigen zijn), de Regeling overlegprocedures bij reorganisaties en de SG-aanwijzing Uitvoering Reorganisatie Defensie. Het instemmingsrecht vloeit uit dit geheel voort. De facto lijkt het er aldus spreker op dat de bonden bij Defensie de beslissingen nemen over de wijze waarop de krijgsmacht wordt georganiseerd. Veel van de beslissingen kunnen immers pas genomen worden nadat de bonden daarmee instemmen. Dat is zo vastgelegd en de voorzitter heeft daarover zijn opvattingen, hetzelfde geldt voor de werkbaarheid ervan. Hij vindt dat het nu echter echt uit de hand loopt gegeven het feit dat het overleg tussen de bonden en de minister al een jaar is geschorst. Daarnaast is in de afgelopen zes jaar het overleg drie jaar lang geschorst geweest. Dientengevolge konden veel besluiten niet genomen worden waardoor er momenteel zo'n 160 dossiers op de plank liggen waarover nog een besluit genomen moet worden. De voorzitter vindt dit een onwerkbaar en bovendien onverantwoorde situatie. Als wordt gerespecteerd dat we in een parlementaire democratie leven dan is de situatie dat de bewindspersonen de verantwoordelijkheid moeten nemen voor beslissingen, dat zij deze moeten nemen en in het kabinet verdedigen. Anderzijds is er het instemmingsrecht van de bonden en is er sprake van een zekere spanning tussen beide partijen. De voorzitter denkt dat dit op te lossen is door constructief en oplossingsgericht overleg te voeren met elkaar en dat dit tevens tot resultaten moet leiden. Op het moment dat er helemaal geen overleg plaatsvindt vindt hij dat niet verantwoord. Spreker doet dan ook een beroep op de centrales, op de mensen voor wie hij zoals gezegd ook een groot hart heeft, om op te houden met het schorsen van het overleg en dringt erop aan om dit per direct en op alle niveaus te hervatten, zodat er voortgang kan worden gemaakt. De gelatenheid onder de medewerkers waar eerder over

Georganiseerd overleg Sector Overleg Defensie (SOD)



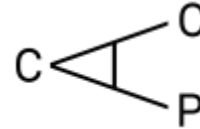
gesproken is wordt naar mening van de voorzitter onbewust ook door de centrales gevoeld. Als er helemaal geen overleg plaatsvindt kan er geen voortgang worden gerealiseerd en ziet men geen perspectief meer. Dit straalt uit naar de organisatie en naar de medewerkers waardoor men in een neergaande spiraal belandt. De voorzitter erkent het grote belang van het onderwerp arbeidsvoorwaarden, maar tegelijkertijd vindt hij dat het niet overleggen en het niet tot beslissingen kunnen komen waardoor alles stagneert een zeer slechte zaak is. Spreker herhaalt dan ook zijn oproep aan de centrales om het overleg per direct te hervatten en informeert of zij op zijn betoog willen reageren.

De heer Debie geeft aan dat de centrales hebben gemerkt dat in de afgelopen jaren bij reorganisaties de gemaakte afspraken aan de werkgeverszijde niet werden nagekomen. Er heeft twee jaar geleden een evaluatiebijeenkomst plaatsgevonden waarbij ook de HDP en de staatssecretaris aanwezig waren en partijen hebben daarbij toen een aantal conclusies getrokken. De centrales hebben gezegd te merken dat de projectleiders van de diverse reorganisatieprojecten niet op de hoogte zijn van de procedures en dat zij naar eigen inzichten dingen bepalen en afspraken maken. Dit conflicteert met de afspraken die de centrales met de werkgever hebben gemaakt. Toen hebben de centrales de afspraak gemaakt dat als er bij reorganisaties een stuk voorbij komt daar één keer op wordt gereageerd en dat het dan klaar zou zijn. Maar zij maken keer op keer mee dat zowel bij reorganisatietrajecten van de krijgsmachtdelen als de reorganisatietrajecten binnen die krijgsmachtdelen de projectleiders onvoldoende kennis hebben om de projecten succesvol af te ronden. Dit kon gebeuren in tijdvakken waarin de sociale partners wel overleg voerden en daar stagneert het volgens spreker. De centrales hebben zelfs voorgesteld om de projectleiders daadwerkelijk op te leiden en hen in hun eigen organisaties naar binnen getrokken en gewezen op allerlei zaken waarop de projectleiders moeten letten in het belang van het personeel. Als dit vervolgens dan telkens niet gebeurt en als er afspraken worden gemaakt deze steeds weer niet landen in de plannen dan wordt daarmee weerstand gegenereerd. Er wordt vanuit de defensieonderdelen simpelweg te gemakkelijk geroepen dat de bonden niet zouden willen. De bonden controleren namelijk ook op het vlak van de rechtvaardigheid en of de spelregels worden nagekomen zodat de medewerkers niet worden benadeeld. Daarin is - althans voor dat wat hijzelf de afgelopen jaren heeft meegemaakt - volgens de heer Debie het echte pijnpunt gelegen: het gebrek aan kwaliteit van de projectleiders om reorganisaties op adequate wijze en goed onderbouwd ook voor het voetlicht te brengen van zowel de medezeggenschap alsook van de vakbonden. Juist op dit punt ziet spreker de knelpunten.

De voorzitter merkt op dat de heer Debie moet hebben gemerkt dat hij over dit onderwerp niet met een verhaal in de krant komt maar dat bespreekt hij in de beslotenheid van dit overleg. Dat doet hij vanuit de intentie om ervoor te zorgen dat partijen dat anders gaan doen om het gevoel van gelatenheid te kunnen doorbreken. Stagnatie voedt volgens spreker gelatenheid. Hij beseft dat het stilliggen van het overleg niet aan één van de partijen ligt en hij begrijpt dat er van beide kanten iets zal moeten komen. Hij zou graag zien dat beiderzijds de bereidheid bestaat om te bewerkstelligen dat het overleg gewoon wordt voortgezet. Mochten er dan bepaalde zaken niet goed zijn dan kan daarover worden gepraat om dat te veranderen maar als er in een periode van zes jaar drie jaar niet wordt overlegd dan vindt hij dat echt een hele slechte zaak. Dit verdraagt zich volgens de voorzitter ook niet met de systematiek van het overleg en er worden reacties door uitgelokt die men eigenlijk niet wenst. Ondanks hetgeen de heer Debie heeft uitgesproken handhaaft spreker daarom zijn oproep en hij informeert of er nog meer reacties zijn.

De heer Schilperoord wijst erop dat de voorzitter het had over zijn verantwoordelijkheid in relatie tot de Tweede Kamer en dergelijke maar wat spreker betreft worden er dan twee zaken door elkaar gehaald. De voorzitter heeft immers een rol als minister in de Tweede Kamer en bij het parlement en daar heeft spreker ook beeld bij: dat wordt het primaat van de politiek genoemd. Als de politiek bijvoorbeeld besluit om een bepaalde onderzeeër aan te schaffen dan is het niet zo dat de bonden de politiek tegenhouden om dit te doen, al is dat wel al eens geopperd. De voorzitter zit in dit overleg echter niet in de rol van minister in de Tweede Kamer maar in die van werkgever. Defensie kan gewoon worden gezien als een bedrijf en daarvoor gelden dezelfde spelregels als die welke in de gewone samenleving gelden. Dat brengt met zich mee dat als partijen in een discussie zitten en er niet uitkomen de bonden beschikken over een gerechtvaardigd middel. In de gewone samenleving is dat het stakingsrecht maar dat hebben de defensiemedewerkers niet en er rest dan maar één ander middel namelijk het bemoeilijken van de bedrijfsvoering van de werkgever. De voorzitter repliceert dat bonden het zichzelf daarmee ook lastig maken. De heer Schilperoord vervolgt met de vraag waarom de bonden dit middel dan inzetten. Hij begrijpt dat de werkgever

Georganiseerd overleg Sector Overleg Defensie (SOD)

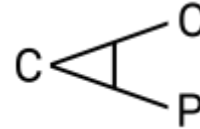


naar de centrales wijst voor wat betreft de gelatenheid onder het personeel maar in sprekers visie wordt die veroorzaakt door het volgende. De centrales hebben al herhaaldelijk aangegeven dat het nodig is om ervoor te zorgen dat partijen *we/tot* fatsoenlijke arbeidsvoorwaarden kunnen komen maar de middelen die daarvoor nodig zijn worden niet beschikbaar gesteld. Daarbij verschuilt de werkgever zich altijd achter wat het kabinet beschikbaar stelt maar er kunnen volgens spreker ook andere keuzes worden gemaakt. De heer Schilperoort denkt dat als de voorzitter heeft geluisterd naar zijn medewerkers die het land in zijn geweest hij veel van hen dit ook zal hebben horen zeggen want hij heeft dit zelf namelijk heel vaak gehoord. In deze zin legt hij de bal dan ook terug bij de voorzitter voor wat betreft diens oproep om het overleg te hervatten. Spreker wil sowieso eerst even de tijd krijgen om daarover met zijn collega's te kunnen sparren. De centrales hebben overigens al kenbaar gemaakt best bereid te zijn om over een aantal onderwerpen verder te praten maar er is volgens hem wel een verschil tussen het hervatten van het volledige overleg en net doen alsof de centrales niets meer zouden doen omdat het AV-overleg is mislukt. Spreker zei al dat in die situatie de centrales normaalgesproken actie zouden gaan voeren en misschien gaan ze dat ook wel doen, maar daarvoor hebben zij nog een bepaalde tijd nodig. Niet voor niets is 15 of 16 december al genoemd en spreker heeft de tijd nodig om met elkaar en ook met de eigen interne achterban over een dergelijk voorstel en verzoek te praten. Maar dit gebeurt volgens hem omdat er anders weinig andere middelen zijn om druk op de voorzitter als *werkgever* te zetten en niet als minister van Defensie.

De voorzitter bedankt de heer Schilperoort voor zijn reactie en wijst erop dat als de centrales het de werkgever lastig maken in de bedrijfsvoering zij het ook de defensieorganisatie lastig maken in de bedrijfsvoering en derhalve ook de medewerkers. De heer Schilperoort repliceert dat de centrales steeds bereid zijn geweest om bij zaken waarbij er gevolgen dreigen voor het personeel afspraken met de werkgever te maken. Maar voor de zaken waarbij de werkgever last heeft van het opschortingsmiddel ziet hij dat als een effect dat inherent is aan het actiemodel. Partijen zaten al een jaar in een impasse en het is niet zo dat zij nu alleen maar tegenover de minister zitten omdat partijen er in het huidige AV-overleg niet uit zijn gekomen. Hij heeft de voorzitter horen zeggen dat hij er geen euro bij gaat doen en als spreker dan beziet hoe dit in de samenleving gaat dan moet hij vaststellen dat het bij de politie wel lukt om te gaan staken en het viel spreker op dat er na twee aankondigingen al beweging in het overleg kwam. De centrales kunnen die aankondigingen bij Defensie echter niet doen en daarom moeten zij naar andere middelen zoeken. Spreker vindt dat op zich heel vervelend maar de oorzaak is zijns inziens aan beide kanten van de tafel gelegen. Dat laatste is volgens de voorzitter altijd waar maar tegelijk wijst hij erop dat als gevolg van het drie jaar stilliggen van het overleg in de afgelopen zes jaar een groot aantal dossiers stil is komen te liggen. En het niet tot een akkoord kunnen komen leidt volgens hem tot het voeden van het gevoel van gelatenheid en dat moeten partijen juist doorbreken. Spreker wil juist wel tot een resultaat komen op het vlak van de AV-voorwaarden en daarom heeft hij voorgesteld om begin januari 2022 verder te praten omdat er dan mogelijk een ander perspectief aan de orde is. Ook wil spreker graag uitstralen dat partijen zich gezamenlijk verantwoordelijk voelen voor verbeteringen bij Defensie en daar ook gezamenlijk overleg over kunnen voeren. Daarom denkt hij dat het voor de communicatie belangrijk is dat partijen in elk geval het positieve signaal afgeven dat zij weer gewoon met elkaar in overleg gaan. Daarop heeft de heer Schilperoort geen nee gezegd maar aangegeven er nog over na te willen denken; spreker hoopt op een positief antwoord.

De heer Kropf merkt op dat de voorzitter zojuist zei niet via de kranten maar in de beslotenheid van dit overleg te spreken en wijst erop dat het SOD-verslag openbaar is. Zodra het verslag door de centrale wordt ontvangen wordt het op de website gezet en ook die informatie wordt gelezen door journalisten die in dezelfde kranten schrijven. De voorzitter informeert wanneer het verslag dan op de website zal staan waarop de heer Kropf antwoordt dat dit in theorie binnen twee weken is maar dat dit in de praktijk iets later kan zijn. Zodra het is ontvangen komt het automatisch op de websites. De voorzitter reageert hierop met de stelling dat iedereen dan in elk geval kennis kan nemen van zijn constructieve voorstel. De heer Kropf vervolgt de oproep om het overleg te hervatten te hebben gehoord maar daar reageert hij niet op. Wel vindt hij het belangrijk om vast te stellen wat nu precies de status van het overleg is. Spreker meent namens de centrales hierover al te hebben gemeld dat het overleg met de sector Defensie formeel is opgeschort met uitzondering van de io REO's. Daarom herkent spreker zich ook niet in de uitspraak dat partijen in de laatste zes jaar drie jaar geen overleg hebben gehad. In die periode zijn in principe de reguliere formele werkgroepen en het SOD weliswaar opgeschort maar de io REO's gingen over het algemeen wel door. Daarnaast hebben partijen wel degelijk gesproken over onderwerpen die alle partijen belangrijk vonden. Verder zitten er tussen de 160 dossiers die stilliggen ook onderwerpen die al langer dan een jaar in de wacht staan dus het feit dat het overleg het afgelopen jaar is opgeschort staat er niet aan in de weg dat ze ook daarvoor al op

Georganiseerd overleg Sector Overleg Defensie (SOD)

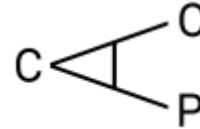


de agenda hadden kunnen staan. De grote hoeveelheid dossiers is volgens spreker dus niet alleen ontstaan door de opschorting van het overleg. Er speelt daarbij overigens nog iets anders mee dat de heer Kropf ook al aan de voorgangers van de voorzitter - die functioneel gezien overigens de voorzitter van het SOD is - heeft gemeld: als er extra stoelen worden gecreëerd waarbij het kan gaan om vacante stoelen en om vacatures zal als gevolg van de mensen die daarmee binnen worden gehaald alleen het vullingspercentage dalen. Dit heeft dus ook andere effecten die partijen zullen moeten beoordelen in diezelfde situatie. Er ontstaat nu bijvoorbeeld ook spanning omdat de systeembeveiliging van het personeelssysteem - wat hij herkent en dan meteen combineert met de bezoldiging - niet meer helemaal van deze tijd is. Maar er is ook nog steeds een systeem waarin medewerkers gewoon worden tegengehouden om te solliciteren op de nieuwe stoelen omdat ze op de oude stoelen hard nodig zijn. Los van het actietraject zijn er dus meerdere elementen die met dit proces te maken hebben en daarom blijft het formele overleg in de sector Defensie opgeschort. Als er belangrijke elementen aan de orde zijn kan altijd worden gezien hoe partijen dit samen kunnen oppakken, zeker als deze het personeel raken. Dit punt deelt de heer Kropf dan ook met de voorzitter. Als het echt om de belangen van de medewerkers of de bedrijfsvoering gaat dan is dat nog nooit een punt van discussie geweest. Wel vindt spreker het van belang om te benadrukken dat Defensie de enige organisatie in Nederland is die op dit moment, met te weinig personeelsaanbod, kan groeien. Als hij spreekt met bedrijven in de regio dan hoort hij telkens dat ze heel graag willen groeien maar dat zij geen personeel kunnen krijgen. Dan antwoordt spreker dat ze gewoon legen stoelen moeten creëren omdat ze dan ook groeien maar dat wordt dan niet begrepen. Ook op dit vlak is er sprake van een spanningspunt. En als mensen een andere plek in de organisatie zien waarvoor zij willen gaan opteren betekent dit dat de vulling in de eenheid die ze verlaten per definitie lager wordt. Ook dit is een element waar de centrales altijd naar willen kijken.

De voorzitter informeert of het AC en de ACOP nog ruimte willen bieden voor hervatting van het overleg of dat zij daar niet toe bereid zijn. Hierop reageert de heer Kropf met de opmerking dat de voorzitter hem nu woorden in de mond legt die hij niet heeft uitgesproken. Hij wil daarom zekerstellen of zij elkaar wel goed hebben begrepen. Spreker heeft gezegd dat zijns inziens het formele overleg met de sector Defensie is opgeschort met uitzondering van de io REO's en dat de centrales altijd bereid zijn om over onderwerpen waarbij dat belangrijk is van gedachten te wisselen en te praten. Dat is iets anders dan niet bereid zijn om te overleggen. De voorzitter antwoordt te hebben voorgesteld om het overleg dat de afgelopen zes jaar gedurende drie jaar opgeschort is geweest, wat ook voor de afgelopen twaalf maanden geldt, op alle niveaus te hervatten. De heer Schilperoort heeft volgens spreker kenbaar gemaakt daar eerst over na te willen denken en erover te willen praten en ook van de kant van de heer Debie kwam er een genuanceerd antwoord. De heer Kropf heeft aangegeven niet bereid te zijn om het overleg op alle niveaus te hervatten. Spreker heeft zijn oproep gedaan omdat dit voor de defensieorganisatie en dus voor de defensiemensen heel belangrijk is en het zou ook een goede zet zijn in de richting van het omzetten van het gevoel van gelatenheid in een gevoel van betrokkenheid. Daarom hoopt de voorzitter ten eerste dat de centrales inclusief die van de heer Kropf daarmee in kunnen stemmen. De heer Kropf repliceert daartoe op dit moment niet bereid te zijn, wel is hij bereid om te praten over de belangrijke onderwerpen. Hij is alleen bang dat hij zijn collega's dan verkeerd heeft gehoord. De voorzitter verzoekt om een reactie van de CMHF.

De heer Van Leeuwen zegt dat de oproep van de voorzitter niet aan dovemansoren was gericht en herkent diens beeld van de pijn die het stilleggen van het overleg op sommige vlakken veroorzaakt bij de organisatie en ook bij het personeel. De leden van zijn achterban zijn in dezen ook helder geweest: zij willen dat de CMHF weer in een vorm van overleg met de werkgever treedt en de centrale wil ook best zoeken naar mogelijkheden hiervoor. Spreker ziet echter ook - zoals de heer Schilperoort ook al duidelijk zei - een relatie met de bijzondere positie van de militairen. In het kader van de verhouding macht - tegenmacht (en dat geldt dat met name voor de militairen) hebben de centrales niet voor niets de positie verkregen om druk te kunnen zetten op het overleg; dit is één van de weinige middelen die zij hebben. Spreker is direct bereid te zoeken naar vormen van overleg waarmee het personeel zo min mogelijk pijn zal ondervinden maar dan vraagt hij op zijn beurt de voorzitter om zijn rol als werkgever op te pakken en invulling te geven aan zijn machtspositie. Als de werkgever op deze wijze zijn rol invult dan hoeven de centrales hun beperkte machtsmiddel dat heel veel schade aan de organisatie aanbrengt zo min mogelijk in te zetten. Zelf doet spreker dat in elk geval niet graag. De voorzitter geeft aan dat de druk op het overleg van de zijde van de centrales goed is als die in de vorm van (goede) argumenten wordt uitgeoefend. De druk door niet te overleggen vindt spreker daarentegen niet goed. Als er straks een nieuwe bewindspersoon komt en een nieuwe kabinet met een nieuw coalitieakkoord dan is dat volgens hem een goede mogelijkheid en een natuurlijk moment voor een nieuwe start. Vandaar dat spreker de centrales oproept om af te stappen van het

Georganiseerd overleg Sector Overleg Defensie (SOD)



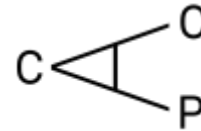
opschorten van het overleg en de kans voor een nieuwe start aan te grijpen. Dit ziet hij als iets waar het personeel groot belang bij heeft. Volgens hem is het tegen de belangen van de organisatie en de medewerkers om de opschorting van het overleg te continueren. Spreker geeft de ACOP nogmaals de gelegenheid voor een reactie.

De heer Schilperoort herhaalt - ook zodat partijen elkaar goed begrijpen - eerst over hetgeen de voorzitter heeft voorgesteld na te willen denken en er met zijn collega's over te willen praten. Hij heeft echter ook gezegd dat dit voor hem niet automatisch betekent dat de uitkomst is dat het volledige overleg zal worden hervat. Spreker heeft aangegeven te hebben gezegd dat de centrales in elk geval voor bepaalde aangelegenheden verder zouden willen praten maar hij wil proberen te voorkomen dat de voorzitter het beeld heeft dat het een gesprek wordt waarin iedereen zal zeggen dat het goed is en dat alle overleggen weer worden hervat dan wel dat het overleg volledig blijft opgeschort. Hij wil hierover expliciet met zijn collega's praten. Dit is voor spreker van essentieel belang want het opschorten hebben de vier centrales gezamenlijk gedaan en dat betekent dat als partijen weer iets zouden gaan doen alle centrales daar ook achter moeten staan. De voorzitter zegt niet te begrijpen dat de centrales, met al hun ervaring, als er een natuurlijk moment komt zoals dit naar verwachting rond 01-01-2022 zal komen dit niet zouden kunnen zien als een kans om iets wat is gegroeid te doorbreken en een nieuwe positieve start te maken die ook weer een zekere uitstraling heeft. Als zij die kans voorbij laten gaan en persisteren in de ingenomen positie zou dat jammer zijn. Hij snapt het dat de heer Schilperoort eerst wil praten met zijn collega's maar hij denkt ook dat het zeer de moeite waard is om weer te gaan overleggen en de kans die er ligt te benutten. De heer Schilperoort repliceert al te hebben aangegeven erover na te willen gaan denken maar de voorzitter blijft het maar hebben over de nieuwe start. Dan is sprekers reactie dat dit prima is als dit een kleine zilvervloot met zich meebrengt en dan weet hij zeker dat partijen met elkaar in gesprek zullen gaan; daarover wil hij geen misverstanden laten bestaan. Verder hoort spreker de voorzitter steeds betogen vooral druk te willen zien op basis van argumenten. In dit verband wijst hij erop dat als de lijst met 160 dossiers grondig wordt doorgenomen zal blijken dat daar wel 100 dossiers tussen zitten die stilliggen op basis van argumenten van de centrales en waar partijen gewoon niet uitkomen. Met andere woorden het hervatten van het overleg betekent niet altijd per definitie dat er voor alle dossiers een uitkomst zal worden bereikt. Ook op basis van argumenten belanden partijen namelijk regelmatig in een impasse.

De voorzitter moet eerlijk toegeven de discussie met een ervaren vakbondsonderhandelaar niet te zullen kunnen winnen maar tegelijk denkt hij dat als partijen met elkaar in overleg zijn het niet zo kan zijn dat men *dus* gelijk moet krijgen. De centrales zijn pas bereid om te bewegen als zij ook bij de voorzitter de bereidheid voelen om te luisteren en hun argumenten te wegeven en dan zij ook bereid om sprekers argumenten te wegeven. Oftewel als een overleg niet werkt dan ligt dat zijns inziens altijd aan twee kanten. Spreker vindt dat partijen nu weer moeten trachten om het overleg nieuwe kansen te geven, dat zij voor elkaar open moeten staan, naar elkaar moeten luisteren en moeten proberen om het met elkaar eens te worden. En hij zou graag willen dat zij - en dan niet met opmerkingen over een zilvervloot en dergelijke - proberen om een nieuwe start te maken. De heer Schilperoort zegt altijd open te staan voor open en reëel overleg en zoals de voorzitter net zei betekent dat dat er aan twee kanten moet worden geluisterd naar de argumenten. En dat houdt niet in dat als de argumenten zijn gewisseld er drie weken later een stuk komt dat weer dezelfde inhoud heeft. De reden waarom het overleg zo moeizaam verloopt is in elk geval niet alleen gelegen in het opschorten.

De heer Van Hulsen heeft de oproep van de voorzitter gehoord en de urgentie die daarin is neergelegd begrepen. Hij denkt dat de conclusie voor vandaag in elk geval is dat de centrales de oproep en het onderwerp serieus nemen en dat zij onderling gaan bezien wat zij hiermee zullen doen; vandaag zullen zij echter niet meer veel verder komen. Wat spreker wel wil opmerken is dat de voorzitter zojuist het AC woorden in de mond heeft gelegd die in elk geval niet zijn uitgesproken. Sterker nog: de woorden die niet door het AC zijn uitgesproken haalde de voorzitter naar zichzelf toe in die zin dat hij de instemming van het AC zou hebben gehoord. Dat past volgens spreker weliswaar in een onderhandelingsproces waarbij iedereen zo zijn trucjes heeft en dat is op zichzelf prima, maar dat wil niet zeggen dat het daarmee akkoord is. De voorzitter repliceert niet in trucjes te geloven want dat is niet zijn stijl. Hij tracht gewoon goed weer te geven wat er is gewisseld en als dat niet correct is gedaan dan verontschuldigt hij zich daarvoor. Daarom verzoekt hij het AC om nogmaals het standpunt over sprekers oproep te verwoorden. De heer Debie licht toe te denken dat het belangrijk is dat het AC met de collega's overlegt op welke manier dat kan. Daarbij geeft spreker wel mee - al gaat niet hij over de organisatie want dat is aan de minister - dat het van essentieel belang is dat de HDP als functionaris de positie is binnen de bestuursraad zodat het niet

Georganiseerd overleg Sector Overleg Defensie (SOD)



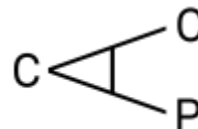
mogelijk is dat de CDS andere opvattingen heeft dan de SG en dan een andere aanwijzing neerzet maar dat de positie van de HDP als mandaatdrager van de minister en in de rol van werkgever ook die positie krijgt en ook behoudt. Ook moet de HDP doorzettingsmacht naar de organisatie toe krijgen want het gebeurt te vaak dat - en de HDP heeft dat de afgelopen maanden ook kunnen constateren - er in de organisatie nog wel eens andere dingen gebeuren dan wat er gezamenlijk tussen de minister als werkgever en de centrales van het overheidspersoneel is afgesproken en waar dus niet wordt naar geluisterd of gehandeld. De frustratie die de afgelopen jaren is opgebouwd heeft deels te maken met de reorganisaties maar ook met het sociaal statuut dat partijen met elkaar hebben afgesproken alsmede met de overleglijnen. Als iedereen zich gewoon aan de gemaakte afspraken houdt - tenzij er andere afspraken worden gemaakt want dat kan natuurlijk altijd - dan is men een heel stuk verder in deze defensieorganisatie en ook met elkaar als sociale partners. Dan kan op een volwaardige wijze met elkaar worden omgegaan en kan men de organisatie ook op een volwaardige wijze laten functioneren.

De voorzitter kan in elk geval meedelen dat hij een groot vertrouwen in de HDP heeft en wat hetgeen is besproken als volgt samen. Hij heeft de centrales opgeroepen om het overleg per direct op alle niveaus te hervatten en de centrales hebben laten te weten dat zij zich daarover met elkaar zullen gaan beraden. De heer Kropf stelt hierop dat dit in elk geval niet *zijn* samenvatting is. Volgens hem wordt het overleg in ieder geval nu niet hervat behalve in de io REO's dus dat is in elk geval helder. Het begrip "beraden" heeft spreker niet gehoord meer er is gezegd dat de centrales er te zijner tijd naar zullen gaan kijken. De voorzitter informeert bij de andere centrales of zij vinden dat hij wel een juiste samenvatting heeft gegeven. De heer Schilperoort geeft aan dat hij het in ieder geval op één punt met de heer Kropf eens is: spreker heeft geen termijn genoemd maar heeft gezegd dat hij met zijn collega's wil overleggen en dat zij dan terugkomen. Of dit op kortere of op langere termijn zal gebeuren hangt ervan af of de centrales het überhaupt met zijn vieren eens kunnen worden. Spreker heeft er niet voor niets op gewezen dat de centrales in gezamenlijkheid het overleg hebben opgeschort dus wat er wordt hervat en op welke wijze dat gebeurt is iets wat zij ook in gezamenlijkheid zullen bepalen. De voorzitter stelt vast dat partijen het er in ieder geval over eens dat hij een oproep heeft gedaan. En als hij het goed begrijpt zegt de heer Schilperoort nu dat drie van de vier centrales hebben aangegeven dat zij met al hun collega's willen spreken over de reactie die zij zullen geven waarop de heer Schilperoort bevestigt dat dit is wat hij bedoelde. De voorzitter informeert of het AC en de CMHF het daarmee eens zijn hetgeen door de heer Pulles wordt bevestigd namens de CMHF. De heer Kropf zegt op dit punt het verslag van deze vergadering af te zullen wachten want hij hoort iedere keer andere samenvattingen van wat hij heeft gehoord. Volgens spreker hebben zijn collega's gezegd dat *a/s* de centrales erop terugkomen zij daar eerst overleg over zullen voeren. De voorzitter heeft nu echt een andere samenvatting gegeven en daarvan neemt spreker afstand. Dat is volgens de voorzitter het goede recht van de heer Kropf maar het is sprekers goede recht om een samenvatting te geven van wat is besproken. Hij heeft van drie van de centrales gehoord dat zij het met zijn laatste samenvatting eens zijn. De heer Kropf heeft aldus spreker gezegd daar een ander standpunt over te hebben ingenomen te weten dat hij bereid is om de overleggen op het laagste niveau te handhaven en dat hij bereid is om over een aantal andere onderwerpen te spreken. Aan sprekers oproep om het overleg op *alle* niveaus per direct te hervatten heeft de heer Kropf niet de ruimte voor geboden die de andere drie centrales wel hebben geboden. De voorzitter informeert of er iemand op deze vaststelling wil reageren.

De heer Van den Berg stelt vast dat er enige verwarring is ontstaan. Hij is het eens de samenvatting van de voorzitter behoudens de uitspraak dat het om drie van de vier centrales zou gaan. De heer Kropf heeft immers na de schorsing namens de vier centrales het eensluidend standpunt verwoord en spreker denkt dat de centrales bij dat standpunt blijven. De voorzitter verzoekt om dit nader toe te lichten omdat dit voor hem nog niet geheel duidelijk is. De heer Van Hulszen deelt voor de helderheid mee dat ook het AC niet heeft gezegd te behoren tot de categorie van drie die het overleg weer volledig gaat hervatten. Sterker nog: hij heeft gezegd te denken dat het AC moet concluderen dat het de oproep heeft gehoord, dat de urgentie daarvan is begrepen, dat de centrales daar vervolgens over gaan praten en dat partijen vandaag niet veel verder zullen komen. De voorzitter herhaalt hetgeen namens het AC is uitgesproken en stelt vast dat hij de oproep heeft gedaan; zijn beeld daarbij is dat de vier centrales deze hebben gehoord, dat zij de urgentie hebben begrepen en dat zij er met elkaar over willen spreken. Spreker informeert of iedereen zich hierin kan vinden en wat de heer Kropf van deze weergave vindt. De heer Kropf antwoordt deze prima te vinden waarop de voorzitter aangeeft dat het dan op deze wijze zal gaan.

De heer Kropf vraagt nog de aandacht voor het volgende. Partijen hebben gesproken over wat spreker noemt het actiemiddel opschorten overleg. De centrales hebben jaren geleden al gesproken over wat zij kunnen doen in een

Georganiseerd overleg Sector Overleg Defensie (SOD)



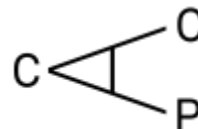
actietraject. Als de werkgever met een beter alternatief komt is spreker graag bereid om daarover te praten en daar hebben de centrales Defensie ook al vaker toe opgeroepen. Het gaat erom dat opschorten één van de weinige machtsmiddelen is die de centrales hebben en als de werkgever bijvoorbeeld zou voorstellen om een paar dagen stakingsrecht te geven dan zou er een andere situatie ontstaan. Wellicht kan het helpen als de werkgever zou omzien naar een ander drukmiddel. De voorzitter bedankt de heer Kropf voor deze suggestie.

Op voorstel van de heer Van Hulsen wordt teruggegaan naar het agendapunt communicatie. Spreker heeft zelf bij dit onderwerp niet het beeld dat het ging over de communicatie tussen de sociale partners maar tussen het SOD en de defensiepopulatie en hij wil weten hoe dit zal worden aangepakt. De voorzitter memoreert dat de heer Hoogendoorn al heeft gezegd dat ook onderdeel van de communicatie zou kunnen zijn dat het overleg is opgeschort. Spreker geeft het woord aan de heer Hoogendoorn om te bespreken hoe de gezamenlijke communicatie eruit kan komen te zien. De heer Hoogendoorn wil, nu er toch al is gesproken over het woorden in de mond leggen, afstand nemen van de stelling dat *hij* zou willen communiceren, hij had liever gehad dat die boodschap anders was geweest. Dat gezegd hebbende meent spreker dat het overleg gaat over de twee dimensies, te weten die van het gegeven dat het niet tot een akkoord komt en die van de vraag wat er vandaag is afgesproken over het overleg. Daarbij gaat het om twee varianten. De eerste is dat partijen een gezamenlijk bericht maken en traject doorlopen voor de communicatie met een eensluidend bericht. De tweede is dat zij de communicatie met elkaar afstemmen en procesafspraken maken over het tijdstip waarop de communicatie wordt verspreid om te voorkomen dat men elkaar verrast. De vraag is voor welke variant wordt gekozen. De voorzitter geeft aan dat het eerste voorstel is dat partijen dus met een gezamenlijk bericht komen. Als ze het daar niet over eens worden dan is het tweede voorstel dat de voorgenomen persberichten van alle deelnemers van tevoren met elkaar worden gewisseld en waarbij de tijdstippen van verspreiding en wellicht ook aspecten van de inhoud op elkaar worden afgestemd. Spreker informeert wie er voor het eerste voorstel is.

De heer Schilperoort deelt mee dat de ACOP deze keer niet gaat meewerken aan een gezamenlijke communicatie. De centrale geeft vorm aan haar eigen communicatie over het SOD. Verder is spreker bereid om het bericht eerst met de werkgever te delen maar er zal niets worden afgestemd want anders gaat de communicatie niet alleen over de uitkomst van het SOD, daar zit ook in wat de uitkomst van de achterbanraadpleging van de ACOP is, dit is met elkaar verbonden. De heer Debie geeft aan dat ook het AC haar eigen communicatie zal verzorgen. De heer Kropf zegt dat - los van wat hij daarvan zou vinden - de uitkomst vaststaat want iedereen is op zich vrij om de eigen communicatie te verzorgen. Wel wil hij het moment afstemmen zodat er in ieder geval gelijktijdig wordt gecommuniceerd. De heer Pulles deelt mee dat ook de CMHF haar eigen communicatie zal verzorgen en hij stemt in met het voorstel van de heer Kropf om daar een tijdstip voor vast te stellen. De voorzitter heeft kennisgenomen van alle reacties en stelt vast dat de communicatie op de door de centrales genoemde wijze zal plaatsvinden. Op voorstel van de heer Hoogendoorn wordt afgesproken dat de communicatieberichten meteen na afloop van deze vergadering zullen worden vastgesteld.

Agendapunt 5. Rondvraag en sluiting

Er wordt geen gebruik gemaakt van de rondvraag. De voorzitter sluit de vergadering om 15.10 uur.



Actiepuntenlijst behorend bij het SOD-verslag van 2-12-2021

Nr.	Betreft	Actie	Stand van zaken/ actie door:
1	Vaststelling verslag SOD 23-12- 2020	<i>SOD 14-10-2021:</i> De secretaris luistert de opname terug om te verifiëren wat de heer Kropf heeft uitgesproken in de vergadering van 23-12-2020 (n.a.v. pag. 9, tweede alinea verslag)	Actie: secretaris SOD.
2.	Voortzetting gesprek over arbeidsvoorwaarden	<i>SOD 02-12-2021:</i> Defensie stuurt de centrales een brief met een voorstel voor het vervolg van de arbeidsvoorwaardengesprekken mogelijk per januari 2022.	Actie: Defensie
3.	Voortzetten SBK en TTL na 01-01-2022	<i>SOD 02-12-2021:</i> Defensie zal de centrales z.s.m. schriftelijk duidelijkheid verschaffen over het voortzetten van het SBK en de TTL	Actie: Defensie
4.	Effecten WWV per 01-01-2022	<i>SOD 2-12-2021:</i> Defensie zal het personeel duidelijkheid verschaffen over de effecten die per 01-01-2022 bij het WWV zullen optreden bij gebreke aan een akkoord per die datum.	Actie: Defensie
5.	Opstarten alle formele overleggen	De Minister heeft de centrales opgeroepen om de formele overleggen weer op te starten. De centrales zullen hierover met elkaar in gesprek gaan en dit aan Defensie terugkoppelen.	Actie: Centrales